

بسم الله الرحمن الرحيم

فصل اول

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره

کارشناسی (پیوسته) رشته مامایی

مقدمه :

خانواده و احد بنیادی جامعه و کانون اصلی رشد و تعالی انسان است و مادر این کانون نقش تعیین کننده‌ای را بعهده دارد، لذا بایستی توجه به سلامت جسمی و روانی او در راس برنامه های بهداشتی و درمانی دولت جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد. با توجه به آمار زنان در سنین باروری و با در نظر گرفتن تعریف جهانی ماما و گستردگی وظایف و توانائی های او در ارائه خدمات به مادران ، کودکان ، خانواده و جامعه ، لزوم گسترش آموزش مامایی و حدود وظایف آن بیشتر محسوس می گردد.

مشخصات کلی برنامه و محتوای دروس دوره کارشناسی پیوسته مامایی بشرح زیر به تصویب شورای عالی برنامه ریزی رسیده است .

۱- تعریف و هدف:

دوره کارشناسی مامایی یکی از دوره های آموزش عالی گروه پزشکی است که هدف آن تربیت کارشناسان متعهد در زمینه آموزش و خدمات مامایی است بطوریکه با کارآئی و مهارت لازم بتوانند به عرضه خدمات گسترده بهداشتی و مامایی در جهت تامین سلامت مادران و کودکان جامعه اسلامی ایران بپردازند.

۲- طول دوره و شکل نظام :

طول دوره کارشناسی مامایی چهار سال و نظام آموزشی آن مطابق آئین نامه آموزشی مراکز آموزش عالی مصوب شورای عالی برنامه ریزی است. دروس به صورت نظری ، عملی و نظری - عملی و کارآموزی و کارآموزی در عرصه عرضه میشود. که در طی جلسات متعدد هفتگی آموزش مورد نظر انجام می یابد و یکسال آخر فقط به شکل کارآموزی در عرصه بهداشتی درمانی و تخصصی ارائه می شود.

۳- واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای درسی این دوره ۱۳۵ واحد بشرح زیر است :

۲۰ واحد

۳-۱: دروس عمومی

۲۰ واحد	۳-۲: دروس پایه
۱۷ واحد	۳-۳: دروس اصلی
۶۲ واحد	۳-۴: دروس تخصصی شامل (کارآموزی ها)
۱۶ واحد	۳-۵: کارآموزی در عرصه

۴- نقش و توانایی :

فارغ التحصیلان دوره کارشناسی مامایی دارای تواناییها و مهارت های زیر خواهند بود:

- ۱- آموزش بهداشت و ارائه خدمات بهداشتی و مامایی گسترده به جامعه زنان در سنین باروری با درک نیازهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی خانواده به منظور کمک به کم کردن میزان مرگ و میر مادر و نوزاد
- ۲- مشاوره و راهنمایی خانواده در مورد بهداشت ازدواج و بهداشت نسل و مسائل دوران بارداری و بعد از زایمان و تنظیم خانواده
- ۳- انجام کلیه مراقبتهای دوران بارداری، انجام زایمان و مراقبتهای بعد از زایمان از جسمی روانی و مراقبت نوزاد با مسئولیت کامل خود در بیمارستانها و منازل و یا مراکز زایمانی دیگر
- ۴- تشخیص زودرس بیماریهای دوران بارداری و پی بردن به موارد غیر طبیعی در مادر و جنین و نوزاد و شیرخوار کمک گرفتن از پزشک در مورد لزوم و انجام فوریت های مامایی در صورت عدم دسترسی به پزشک در مواقع اورژانس
- ۵- انجام اپی زیاتومی و ترمیم آن با استفاده از بیحسی موضعی
- ۶- تشخیص بیماریهای زنان و ارجاع به پزشک متخصص در صورت لزوم
- ۷- گرفتن اسمیر از دهانه رحم و انجام معاینه پستان
- ۸- پیشگیری از امراض زنان و بهداشت تنظیم خانواده در حد شرع مقدس اسلام و گذاردن I UD

۵- ضرورت و اهمیت :

با توجه به موارد زیر ضرورت و اهمیت تشکیل این دوره مشخص می شود

- ۱- نیاز روز افزون زنان ایران به خدمات بهداشتی و مامایی به شکل مطلوب
- ۲- نیاز به مامای تحصیل کرده در مراکز بهداشتی درمانی مختلف
- ۳- نیاز به گسترش مراکز بهداشت مادر و کودک - تخت های بیمارستانی و گسترش مراکز زایمانی و زایشگاههای سیار به منظور ارائه خدمات مامایی
- ۴- پایه ریزی و تقویت دوره کارشناسی ارشد.

فصل دوم

برنامه دروس دوره کارشناسی
پیوسته رشته مامایی

برنامه دوره کارشناسی پیوسته مامایی
جدول کلیه دروس و ساعات

پیشنیاز	ساعت					نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	واحد		
	۳۹۱	-	۱۰۲	۲۸۹	۲۰	دروس عمومی	الف
	۳۹۸	-	۱۱۴	۲۸۴	۲۰	دروس پایه	ب
	۳۷۱	۶۸	۶۱	۲۴۲	۱۷	دروس اصلی	ج
	۱۷۸۰	۹۵۲	۹۵۲	۸۰۴	۶۲	دروس تخصصی (شامل کارآموزیها)	د
	۱۶۳۲	-	-	-	۱۶	کارآموزی در عرصه	هـ
	۴۵۷۰	۱۰۲۰	۳۰۱	۱۶۱۹	۱۳۵	جمع	

یک واحد نظری = ۱۷ ساعت

یک واحد عملی = ۳۴ ساعت

یک واحد کارآموزی = ۶۸ ساعت

یک واحد کارآموزی در عرصه = ۱۰۲ ساعت

برنامه

الف: دروس عمومی: فرهنگ، معارف و عقاید اسلامی

"آگاهیهای عمومی"

برای تمام رشته های تحصیلی دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			نظری	عملی
۰۱	معارف اسلامی (۱)	۲	۳۴	-
۰۲	معارف اسلامی (۲)	۲	۳۴	-
۰۳	اخلاق و تربیت اسلامی	۲	۳۴	-
۰۴	انقلاب اسلامی و ریشه های آن	۲	۳۴	-
۰۵	تاریخ اسلام	۲	۳۴	-
۰۶	متون اسلامی (آموزش زبان عربی)	۲	۳۴	-
۰۷	فارسی *	۳	۵۱	-
۰۸	زبان خارجی *	۳	۳۴	۳۴
۰۹	تربیت بدنی (۱)	۱	-	۳۴
۱۰	تربیت بدنی (۲)	۱	-	۳۴
	جمع	۲۰		

* زبان فارسی و زبان خارجی الزاماً باید در دو جلسه تدریس شود

ب: دروس پایه دوره کارشناسی پیوسته مامایی

پیشنیاز یا همزمان	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۴۳	۱۷	۲۶	۲	سلول شناسی و بافت شناسی	۰۱
	۴۰	۱۲	۲۸	۲	بیوشیمی	۰۲
	۱۰۲	۳۴	۶۸	۵	تشریح او۲	۰۳
	۹۴	۱۷	۷۷	۵	فیزیولوژی او۲	۰۴
	۳۴	-	۳۴	۲	ایمنی شناسی	۰۵
	۸۵	۳۴	۵۱	۴	میکروپ شناسی و انگل شناسی	۰۶
	۳۹۸	۱۱۴	۲۸۴	۲۰	جمع	

۷۹۸
 ۸۵۲٫۲۴
 ۱۸۷۰۰

ج : دروس اصلی کارشناسی پیوسته مامایی

پیشنیاز با همزمان	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس	
	جمع	کارآموزی	عملی				نظری
۰۶ و ۰۱ و ۰۵	۲۲	-	۱۰	۱۲	۱	۰۷	اسیب شناسی عمومی و اختصاصی (نظری - عملی)
	۳۴	-	-	۳۴	۲	۰۸	اصول خدمات بهداشتی در جامعه و آموزش بهداشت
۰۲	۵۱	-	-	۵۱	۳	۰۹	داروشناسی ۱ و ۲
	۵۱	-	۳۴	۱۷	۲	۱۰	اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش کار در اطاق عمل و زایمان (نظری - عملی)
۱۰	۶۸	۶۸	-	-	۱	۱۱	اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش کار در اطاق عمل و زایمان (کارآموزی)
	۴۳	-	۱۷	۲۶	۲	۱۲	آمار حیاتی و روش تحقیق (نظری - عملی)
	۳۴	-	-	۳۴	۲	۱۳	روان شناسی
۰۸ و ۰۶	۳۴	-	-	۳۴	۲	۱۴	اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها
زبان عمومی	۳۴	-	-	۳۴	۲	۱۵	زبان تخصصی
	۳۹۱	۶۸	۶۱	۲۴۲	۱۷		جمع

د: دروس تخصصی دوره کارشناسی پیوسته مامایی

پیشنیاز	ساعت			تعداد		نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	واحد		
۰۲	۳۴	-	-	۳۴	۲	اصول تغذیه و تغذیه مادر و کودک	۱۶
۲۱	۳۴	-	-	۳۴	۲	تاریخ، اخلاق و مقررات مامایی و پزشکی قانونی*	۱۷
۱۷	۶۸	۶۸	-	-	۱	مقررات پزشکی قانونی (کارآموزی)	۱۸
	۳۴	-	-	۳۴	۲	جنین شناسی	۱۹
	۳۴	-	-	۳۴	۲	ژنتیک	۲۰
علوم پایه	۱۷۰	-	-	۱۷۰	۱۰	بارداری و زایمان و مراقبتهای مربوطه او ۲ و ۳ و ۴	۲۱
۲۱	۳۴۰	۳۴۰	-	-	۵	بارداری و زایمان و مراقبتهای مربوطه (کارآموزی) ۱ و ۲ و ۳	۲۲
۲۱	۲۷	-	۲۰	۷	۱	آزمایشات کاربردی مامایی	۲۳
	۳۴	-	-	۳۴	۲	نوزادان*	۲۴
۲۴	۶۸	۶۸	-	-	۱	نوزادان (کارآموزی)	۲۵

* ساده درسی دارای کارآموزی در عرصه می باشد.

ادامه درس تخصصی :

پیشنیاز	ساعت			تعداد		نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	واحد		
	۳۴	-	-	۳۴	۲	بیماریهای کودکان	۲۶
۲۶	۶۸	۶۸	-	-	۱	(کارآموزی) بیماریهای کودکان	۲۷
۰۳،۰۶،۰۴،۰۵	۸۵	۶۸	-	۱۷	۲	نشانه شناسی و معاینات فیزیکی	۲۸
۰۳،۰۴،۰۶،۰۱،۰۲،۸	۱۵۳	-	-	۱۵۳	۹	فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی و جراحی ، عفونی * ۱ و ۲ و ۳	۲۹
۲۸،۲۹	۶۸	۶۸	-	-	۱	بیماریهای داخلی و جراحی (کارآموزی)	۳۰
۰۱۳، ۰۳۳، ۰۲۶، ۰۲۴، ۰۲۱، ۰۱۶، ۰۰۸	۶۸	-	-	۶۸	۴	بهداشت مادر و کودک و خانواده (شامل مسائل جمعیتی ، مامایی جامعه ، بهداشت روانی ، مشاوره ، تنظیم خانواده ، مدیریت و آموزش بهداشت ، گروههای آسیب پذیر و توان بخشی)	۳۱
۳۱	۱۳۶	۱۳۶	-	-	۲	بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده (کارآموزی)	۳۲
۱۶	۳۴	-	-	۳۴	۲	تغذیه درمانی مادر و کودک	۳۳
	۱۷	-	-	۱۷	۱	روانپزشکی در مامایی	۳۴
۲۱، ۰۳۸	۱۷	-	-	۱۷	۱	رادیولوژی سونولوژی و الکترونیولوژی در مامایی و زنان	۳۵
						جمع	

* ماده درسی دارای کارورزی می باشد.

ادامه دروس تخصصی کارشناسی مامایی

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس	
	جمع	کارآموزی	عملی				
	۳۴	-	-	۳۴	۲	اصول مدیریت و کاربرد آن در مامایی	۳۶
۲۱	۱۹	-	۴	۱۵	۱	بیحسی، بیهوشی و احیاء در مامایی (نظری - عملی)	۳۷
۲۸، ۳۱	۵۱	-	-	۵۱	۳	بیماریهای زنان و ناباروری	۳۸
۳۸	۱۷	-	-	۱۷	۱	اختلالات عمل جنسی و آموزش و مشاوره آن	۳۹
۳۸	۱۳۶	۱۳۶	-	-	۲	بیماریهای زنان (کارآموزی)	۴۰
	۱۷۸۱	۹۵۲	۲۴	۸۰۵	۶۲	جمع	

* ماده درسی دارای کارورزی می باشد.

۵
۴۵ -
۱۵
۳۰

هـ: کارآموزی در عرصه دروس تخصصی کارشناسی پیوسته مامایی (سال آخر)

کد درس	نام درس	محل کارورزی	واحد	ساعت	هفته	ملاحظات لازم
۴۱	بارداری و زایمان و مراقبتهای مربوطه و زایمان در منزل	درمانگاه تخصصی بارداری، بخش زایمان و بعداز زایمان و فیلد	۸	۸۱۶	۲۲	* یک واحد کارآموزی در عرصه برابر با ۱۰۲ ساعت یا به عبارتی ۶ برابر یک واحد نظری محاسبه شده است. $17 \times 6 = 102$
۴۲	بیماریها و فوریتهای زنان	درمانگاه تخصصی زنان	۲	۲۰۴	۷	
۴۳	بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده بر اساس مامایی جامعه نگر	درمانگاه بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده در بیمارستان و شبکهها و فیلدهای بهداشتی	۲	۲۰۴	۷	
۴۴	نوزادان نیازمند به مراقبتهای ویژه	بخش نوزادان نیازمند به مراقبتهای ویژه	۱	۱۰۲	۳	
۴۵	بیماریهای داخلی و جراحی در مامایی	در بخشهای مامایی، داخلی و جراحی ترجیحاً دارای حامله همراه با بیماریهای داخلی و جراحی (فقط صبحها)	۱	۱۰۲	۳	
۴۶	اصول مدیریت و کاربرد آن در مامایی	بخش زایمان و مامایی و درمانگاههای مربوطه	۱	۱۰۲	۳	
۴۷	رادیولوژی و اولتراسوند و الکترولوبوژی در مامایی و زنان	واحد رادیولوژی و سونوگرافی تراکتر در مامایی - آموزشی	۱	۱۰۲	۳	
	جمع		۱۶	۱۶۳۲	۴۸	

نکات ضروری در مورد کیفیت انجام کارآموزیها و کارآموزی در عرصه

- ۱- حضور مربی مامایی و استاد متخصص مربوطه در شیفتهای صبح تمام کارآموزیها و کارآموزیها در عرصه الزامی است (ترجیحاً در تمام شیفتهها)
- ۲- شرایط مطلوب نسبت مربی به دانشجو برای اجرای هر کارآموزی یا کارآموزی در عرصه یکی مربی مامایی به ازای ۳ دانشجوست .
- ۳- کلیه کارآموزیها در عرصه طی دو نیمسال هفتم و هشتم (حدود ۱۱ ماه) و ۳۰ الی ۳۶ ساعت در هفته برنامه ریزی شود.
- ۴- یک چهارم ساعات هر یک از کارآموزیها در عرصه برای مطالعه ، ارائه کنفرانس (فردی و گروهی) شرکت در سمینار ، شرکت در گزارش صبحگاهی تحت نظر مربی و استاد متخصص در نظر گرفته شود.
- ۵- کارآموزی در عرصه بارداری و زایمان در سه شیفت صبح و عصر و شب (حداقل یک سوم ساعات در صبح) تنظیم گردد.
- ۶- در کلیه کارآموزیها در عرصه دانشجو باید تحت نظر مربی یا استاد مربوطه (فرد یا مسئول جایگزین آنها) مسئولیت مستقیم معاینه ، تشخیص پذیرش ، اداره ، ثبت معاینات در پرونده ، آموزش و مشاوره های لازم را برای هر مریض بعهده گیرد.

فصل سوم

سرفصل دروس دوره کارشناسی پیوسته
رشته مامایی

سلول شناسی و بافت شناسی

کد درس : ۰۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : ۱- آشنایی با سلولها و بافتهای طبیعی ، مطالعه و مشاهده جزئیات میکروسکوپی سلولها ، بافتها و اعضای سالم در دستگاههای مهم بدن و چگونگی نمونه برداری و رنگ آمیزی بافتهای طبیعی
۲- کاربرد علمی و عملی از آثار و علایم بالینی و آزمایشگاهی در زمینه سلولی و بافتی در رابطه با ارائه خدمات بالینی مامایی در ارتباط با روشهای پیشگیری و اصولی بیماریابی

سرفصل درس : (۴۳ ساعت)

الف : نظری (۲۶ واحد)

۱- سلول شناسی و بافت شناسی عمومی:

- سلول ، تعریف و ساختمان
- اجزای سلول و هسته از نقطه نظر میکروسکوپ توری و الکترونیک
- وضعیت غشاهای مختلف سلولهای مجاور و تبادلات آنها
- مقدمات بافت شناسی ، بافت پوششی ، بافت همبند خاص (سلولها ، رشته و ماده بنیادی) انواع بافت هم بند (خون و لنف ، خون سازی ، غضروف و رشد آن ، استخوان ، استخوان سازی و ترمیم شکستگی ، مفصل ، بافت عضلانی ، بافت عصبی ، دستگاه اعصاب محیطی و انتهای اعصاب.

۲- سلول شناسی و بافت شناسی اختصاصی:

- سلول شناسی آندومتر ، سرویکس و واژن
- تغییرات در رسیدگی سلولها در یک سیکل ماهانه و Maturatin Index در زمانهای مختلف بافتهای دستگاههای مختلف : دستگاه گردش خون، دستگاه دفاعی ، پوست و ضمامن آن ، دستگاه گوارش ، دستگاه تنفس ، دستگاه عصبی ، غدد درون ریز و دستگاه ادراری و تناسلی زن و مرد

ب : عملی (۱۷ ساعت)

- چگونگی تهیه نمونه سلول و بافت
- چگونگی تهیه لام و رنگ آمیزی
- اسمیر طبیعی

- نمایش لامهای مربوط به بعضی از سلولهای طبیعی و انواع بافت بویژه سلولها و بافت دستگاه ادراری تناسلی و سلولهای خونی و دفاعی و جفت
* در ضمن دانشجو باید بتواند خود یک لام از یک بافت مثلاً جفت تهیه نماید و همچنین امتحان عملی از دانشجو بعمل آید.

بیوشیمی

کد درس : ۰۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : ۱- شناسایی بیومولکولها (کربوهیدراتها ، لیپیدها ، آمینواسیدها ، پروتئینها و اسیدهای نوکلئیک)

۲- بررسی سوخت و ساز بیومولکولها در بافتهای بدن

۳- آشنایی با اختلالات متابولیک

سرفصل دروس : (۴۰ ساعت)

الف : نظری (۲۸ ساعت)

- ساختمان شیمیایی کربوهیدراتها
- ساختمان لیپیدها
- ساختمان اسیدهای آمینه ، پروتئینها ، شرح مختصر از خواص آب ، PH، و تامپون
- ساختمان شیمیایی نوکلئوزیدها و نوکلئوتیدهای آزاد
- ویتامینها و کوآنزیمها
- آنزیمها
- هورمونها (ساختمان شیمیایی ، طبقه بندی و مکانیسم اثر)
- اکسیداسیون بیولوژی ، اثرژی و زنجیر انتقال الکترون
- غشاء سلولی و انتقالات
- مکانیسم هضم و جذب (باختصار) و متابولیسم کربوهیدراتها
- مکانیسم هضم و جذب (باختصار) و متابولیسم لیپیدها
- مکانیسم هضم و جذب (باختصار) و متابولیسم پروتئینها ، سرنوشت گروه آمین ، اوره سازی و متابولیسم بعضی از اسیدهای آمینه
- متابولیسم اسیدهای نوکلئیک و نوکلئوتیدها
- آب و الکترولیت ها
- تنظیم متابولیسم
- تغییرات بیوشیمیایی و متابولیسم در حاملگی
- بیوشیمی ژنتیک

- بیوشیمی تغذیه
الکترولیتها ، پروتئینها و غیره در خون

ب: عملی (۱۲ ساعت)
انجام آزمایش کامل ادرار و آزمایشات متداول بیوشیمی خون شامل اندازه گیری آنزیمها ،
الکترولیتها، پروتئینها و غیره در خون .

آناتومی تنه ، اعصاب مرکزی ، لگن
تشریح ۱

کد درس : ۰۳-۱

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : (۴۳ ساعت تئوری + ۱۷ ساعت عملی)

پیشنیاز : -

هدف : شناخت کامل اندامهای مختلف بدن و نحوه کاربرد آن در موارد بالینی.

سرفصل دروس : (۶۰ ساعت)

الف : نظری (۴۳ ساعت)

۱- قفسه سینه (۷ ساعت):

استخوانهای تشکیل دهنده قفسه سینه ، عضلات ، پلورا ، ریه ها ، مری ، قلب ، پستان ، عروق ، اعصاب و لنف آنها

۲- شکم (۱۴ ساعت):

عضلات ناحیه شکم ، پیریتونوم ، دستگاه گوارش ، غده ضمیمه دستگاه گوارش ، عروق اعصاب ، سیستم لنفاوی

۳- دستگاه ادراری تناسلی (۱۳ ساعت):

کلیه ها ، حالب ، مثانه ، مجرای خروجی ادرار ، پروستات ، بیضه ، کیسه سمینال ، تخمدان ، رحم ، ضمایم آن ، واژن - اندام تناسلی خارجی تر هر دو جنس ، پرینه ، عروق ، لنف ، اعصاب عضلات لگن، دیامترهای آنها

۴- اعصاب (۹ ساعت):

جنین شناسی اعصاب مرکزی ، نخاع ، پل ، مخچه ، مخ ، بطنها ، مننژ ، عروق ، اعصاب جمجمه ای و خودکار راههای عصبی و گردش خون دستگاه عصبی مرکزی

عملی : (۱۷ ساعت): در سالن تشریح و روی جسد

قفسه سینه (۲ ساعت) ، شکم (۴ ساعت) ، ادراری تناسلی (۱۰ ساعت) ، اعصاب (۲ ساعت)

آناتومی اندام های سرو گردن تشریح ۲

کد درس : ۰۳-۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : (۲۶ ساعت تئوری + ۱۷ ساعت عملی)

پیشنیاز : -

هدف : یادگیری آناتومی قسمتهای یاد شده و کمک گرفتن از آن در موارد بالینی و کلینیکی

سرفصل دروس : ۴۳ ساعت

الف : نظری (۲۶ ساعت)

۱- اندامهای بالایی (۷ ساعت)

استخوانها ، عضلات ، عروق ، اعصاب ، آناتومی سطحی ، مفاصل ، موارد بالینی

۲- اندامهای پایینی (۷ ساعت)

استخوانها ، عضلات ، عروق ، اعصاب ، آناتومی سطحی ، مفاصل ، نکات بالینی

۳- سروگردن (۱۳ ساعت)

استخوانهای سرو صورت ، مهره های گردنی ، حدود و نواحی سروگردن ، عضلات گردن ، عضلات صورت ، دستگاه بینایی ، دستگاه شنوایی ، دستگاه بویایی ، زبان و حس چشایی حلق و حنجره ، غدد ضمیمه سرو گردن ، عروق ، اعصاب و لنف

عملی : (۱۷ ساعت) در سالن تشریح بر روی جسد

اندام بالایی (۲ ساعت) ، اندام پایینی (۲ ساعت) ، سروگردن (۷ ساعت) - دستگاه تناسلی زن بویژه

پرینه و عضلات کف لگن (۷ ساعت)

فیزیولوژی (۱)

تعداد واحد : ۳

کد درس : ۰۴-۱

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : بیوشیمی ، بافت شناسی و آناتومی

هدف : شناخت کامل فیزیولوژی سیستمهای مختلف بدن و نحوه کاربرد آن در موارد بالینی.

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

۱- فیزیولوژی سلول و محیط آن (۱۰ ساعت):

محیط های خارج و داخل سلول ، غشا و سلول و مکانیسم های نقل و انتقال از طریق آن ، توزیع یونها ، پتانسیل استراحت ، غشاء بافتهای تحریک پذیر و ایجاد و هدایت پتانسیل عمل در آنها و مقایسه با هم ، انقباض در عضلات مخلوط و صاف ، قدرت انقباض و انقباضات ایزومتریک و ایزوتونیک ، هدایت در سیناپس (انواع)

۲- فیزیولوژی قلب (۶ ساعت):

ویژگیهای عضله قلب (الکتریکی ، هدایتی ، تامین و مصرف اکسیژن) مکانیک قلب برون ده قلبی ، صداهای قلب ، اعصاب خارجی قلب ، اثر یونها و هورمونها بر کار قلب ، بافت ویژه انتقال تحریکات در قلب ، فعالیت الکتریکی قلب شامل الکتروکاردیوگرافی قلب و اشتقاقهای آن . محورهای اشتقاق ، مثلث اینتهون ، توجیه برداری ، الکتروکاردیوگرام ، بردار لحظه ای ، محور الکتریکی ، اختلافات ریتم ، مراکز نابجا ، ضربانات زودرس

۳- فیزیولوژی گردش خون (۱۳ ساعت):

قوانین فیزیکی گردش خون ، عوامل ایجاد کننده جریان خون ، گردش خون شریانی و فشار در عروق مختلف ، گردش خون مویرگی ، فشارهای اسمتیک و هیدروستاتیک و قانون استارلینگ ، گردش خون وریدی ، تنظیم برون ده قلبی و روشهای اندازه گیری آن ، تنظیم عصبی فشارخون ، تنظیم هورمون گردش خون ، تنظیم گردش خون در قلب و مغز و پوست و عضلات و احشاء ، گردش خون ریوی ، گردش خون لنف ، تأثیر فعالیت بر سیستم قلب و عروق و گردش خون ، شوک گردش خون

۴- فیزیولوژی تنفس (۸ ساعت):

مکانیک تنفس ، قابلیت ارتجاع ریه ، قابلیت پذیرش ریوی ، نقش سورفکتانت ، کار تنفسی (کار ارتجاعی و غیر ارتجاعی) حجم و ظرفیتهای ریوی و منحنی آنها ، قوانین گازها و طریقه انتقال آنها ،

ترکیب گازها تبادلات بین الیوئول و خون، نسبت تهویه به جریان خون، نحوه انتقال گازها در خون، تبادلات گازها در بافت، مرکز تنفسی و کنترل عصبی آن، کنترل هورمونی تنفس، تنفس در ارتفاعات، فعالیت عضلانی و تنفس در جنین، اعمال غیر تنفسی ریه ها

۵- فیزیولوژی دستگاه عصبی (۱۰ ساعت):

سلول عصبی و انواع آن، حس های پنجگانه، فیزیولوژی نخاع، مخ و مخچه، فیزیولوژی تعادل، فیزیولوژی نالاموس و هیپوتالاموس، فیزیولوژی قشر مخ، یادگیری، حافظه و رفلکس های شرطی، سیستم مشبک، سیستم لمبیک، سیستم اعصاب خودکار، امواج مغزی، تنظیم درجه حرارت بدن، مایع مغزی نخاعی.

۶- فیزیولوژی خون (۴ ساعت):

فیزیولوژی خون سازی و بافت خون ساز، ترکیبات خون، فیزیولوژی گلبول قرمز و هموگلوبین و نقش آن در حمل اکسیژن و گاز کربنیک، فیزیولوژی گلبولهای سفید، فیزیولوژی پلاکتها، هموستاز (انعقاد خون) فیزیولوژی پلازما و لنف.

فیزیولوژی (۲)

تعداد واحد: ۲

کد درس: ۰۴-۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: فیزیولوژی ۱ و آناتومی

هدف: شناخت کامل فیزیولوژی سیستمهای مختلف بدن و نحوه کاربرد آن در موارد بالینی.

سرفصل دروس: (۴۲ ساعت)

الف: نظری (۲۶ ساعت)

۱- فیزیولوژی غده درون ریز و دستگاه تناسلی (۱۴ ساعت):

مقدمات هورمون شناسی و مکانیسم عمل آنها ، متابولیسم کلی بدن ، غده هیپوفیز و هورمونهای مترشحه ، رابطه هیپوفیز با هیپوتالاموس ، فیزیولوژی غدد تیروئید و پاراتیروئید و هورمونهای مترشحه و تنظیم کلسیم خون ، لوزالمعده و انسولین و تنظیم قند خون ، فیزیولوژی غدد فوق کلیوی (قسمت قشری و مرکزی و هورمونهای مترشحه) فیزیولوژی تخمدان ، فیزیولوژی سیکل ماهانه ، فیزیولوژی بلوغ فیزیولوژی آبستنی ، فیزیولوژی جفت ، تفکیک جنسی ، فیزیولوژی زایمان ، فیزیولوژی رشد پستان شیرسازی و شیردادن ، فیزیولوژی یائسگی ، فیزیولوژی بیضه و بلوغ در پسرها ، فیزیولوژی پروستاگلاندینها

۲- فیزیولوژی دستگاه گوارش (۸ ساعت)

کلیات حرکات دستگاه گوارش ، جویدن و بلع ، حرکات معده و روده باریک ، حرکات روده بزرگ و ناحیه آنورکتال و رفلکس اجابت مزاج ، ترشح بزاق و گوارش شیمیایی در دهان ، ترشح معده و تنظیم آن ، گوارش معدی ، ترشح لوزالمعده و عمل گوارشی آن ، صفرا و عمل گوارشی آن ، ترشح و گوارش روده ای ، جذب اعمال متابولیک کبد ، تعادل رژیم غذایی و اثرات ویتامینها

۳- فیزیولوژی کلیه و تنظیم مایعات بدن (۶ ساعت)

آناتومی کلیه و گردش خون کلیوی ، نفرون ، فیلتراسیون گلومرولی و اندازه گیری آن ، مکانیسمهای توبولی کلیراتنس پلاسما ، مکانیسم رقیق و غلیظ شدن ادرار ، خودتنظیمی گردش خون و کلیه ، مقایسه ترکیبات خون و ادرار ، کنترل حجم مایع خارج سلولی و غلظت الکترولیتها ، مکانیسم ادرار کردن

۴- تنظیم PH خون (۲ ساعت):

تعریف PH ، فرمول هندرسن هسلباخ ، انواع اسیدوز و آلکالوز، مکانیسم های جبرانی ، اثرات با فرهای خون ، نقش دستگاه تنفس و کلیه در تنظیم PH

ب : عملی (۱۷ ساعت):
انواعی از آزمایشات خونی ، تنفسی و غیره بانظر اساتید گروه مربوطه که توسط خود دانشجو باید
انجام گیرد.

* امتحان عملی از دانشجویان باید بعمل آید .

ایمنی شناسی

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۰۵

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : بیوشیمی

هدف : آشنائی با اجزاء و عناصر تشکیل دهنده سیستم ایمنی ، عمل آنها و واکنشهای ایمنی در مقابل عوامل عفونی از جمله باکتریها ، قارچ ، ویروسها و انگلها

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

- ۱- بافتها و سلولهای ایمنی شامل : تیموس ، طحال ، عقده های لنفاوی و گره های لنفاوی ، مغز استخوان ، لنفوسیت های B, T , ماکروفاژها ، متوسیتها ، انوزینوفیل ، نوتروفیل ، بازوفیل ، ماست سل ها و سلولهای لانگرهانس و دندریتیک و .....
- ۲- آنتی ژن (تعریف ، خصوصیات و انواع آنتی ژنها)
- ۳- ساختمان ، انواع ، تولید و عمل ایمونوگلوبولینها (آنتی بادیها)
- ۴- اجزاء سیستم کمپلمان و نحوه فعالیت آنها
- ۵- پاسخهای سیستم ایمنی هومورال (تولید آنتی بادی)
- ۶- پاسخهای سیستم ایمنی سلولی (CMT)
- ۷- ایمنی در بیماریهای ناشی از باکتریها
- ۸- ایمنی در بیماریهای ناشی از ویروسها
- ۹- ایمنی در بیماریهای ناشی از انگلها
- ۱۰- ایمنی در بیماریهای ناشی از قارچها
- ۱۱- تئورانس و بیماریهای خود ایمنی و نقش ایمونوساپرسیوها در کنترل بیماریها
- ۱۲- پاسخهای ایمنی در مقابل سلولهای توموری و سرطانی
- ۱۳- سیستم MHC و HLA و ایمونونژنتیک و نقش آن در پیوند اعضا
- ۱۴- بیماریهای نقص ایمنی
- ۱۵- واکسن و واکسیناسیون
- ۱۶- ایمونو هماتولوژی و ارتباط ایمونولوژیک مادر و جنین و ناسازگاریهای ناشی از گروههای خونی
- ۱۷- آلرژیها و انواع پاسخهای آلرژیک

۱۸- کاربرد ایمونولوژی در تشخیصهای پزشکی و آزمایشات ایمونولوژیک (اگلوتیناسیون ، تیتراژ آنتی بادی ، آنتی بادی مونوکلونال و .....)

*میتوان با نظر استاد چند ساعت عملی در نظر گرفت . (به ازای هر یک ساعت تئوری ۲ ساعت عملی)

میکروب شناسی و انگل شناسی

تعداد واحد : ۴

کد درس : ۰۶

نوع واحد : عملی (۳ واحد نظری و ۱ واحد عملی جمعاً ۸۵ ساعت)

پیشنیاز : ندارد

- هدف : ۱- آشنایی با طرز زندگی و تکثیر موجودات زنده (میکروبیها و انگلها و غیره) ساختمان و فیزیولوژی متابولیسم و تغذیه میکروبیها ، اختصاصات بیماریزایی میکروبیها ، خصوصیات میکروبیهای مهم پاتوژن
- ۲- آشنایی با کلیاتی درباره پارازیتها و خصوصیات عمومی آنها
- ۳- آشنایی با اصول پیشگیری از انتقال عفونتهای میکروبی و انگلی و کاربرد آن در مامایی

سرفصل دروس : (۸۵ ساعت)

الف : نظری (۵۱ ساعت)

۱- باکتری شناسی (۲۱ ساعت)

الف : کلیات باکتری شناسی : شکل و اندازه و ساختمان ، تولید مثل ، تغییرات و تغذیه و متابولیسم، اثر عوامل فیزیکی و شیمیایی روی باکتریها ، اکولوژی ، اپیدمیولوژی و بیماریزایی باکتریها ، منابع و راههای ایجاد عفونت ، دفاع بدن در مقابل میکروبیها ، پیشگیری از عفونتها.

ب : باکتری شناسی سیستماتیک : میکروکوکاسه ها، استرپتوکوکها ، نیسریاسه ها ، ویونلاسه ها ، باسیلاسه ها ، لاکتوباسیلها ، اکتی نومیستالها ، آنتروباکتریاسه ها ، پسودومونالها، بروسلا ها ، برسیناها ، هموفیلوسها ، برده تلاها ، آکالی ژنس ، آکروموباکتر، باکترئیدیاسه ها ، ویریوناسه ها ، اسپیروپلاسه ها ، اسپیروکتاسه ها ، مایکوپلاسمها، کلامیدیاسه ها ، ریکیتزیاها

۲- ویروس (۱۰ ساعت):

الف : کلیات ویروس شناسی : تعریف ، تاریخچه، ساختمان و خواص و تکثیر ویروسها ، روابط بین ویروس و سلول میزبان ، روشهای تشخیص ، بیماریهای ویروسی ، باکتریوفازها ، داروهای ضد ویروسی ، طبقه بندی ویروسها.

ب : ویروس شناسی سیستماتیک : ویروسهای گروه تبخال ، بیکوزاویروسها ، باکت ویروسها ، آدنوویروسها، اریوویروسها ، میگز ویروسها ، ویروسهای هیانت ، هاری ، ویروسهای مولد سرطانی ، ناهنجاریهای ویروسی در نوزادان

۳- انگل شناسی : (۲۴ ساعت):

۱۴ ساعت
۵۸,۷۹۸
۸۰,۹۲۴

الف: کلیات تک پاخته شناسی - بیماریهای آمیبی، ژiardیوز، تریکوموناز ادراری تناسلی، لیشمانیوز، بالانتیدیوم کلی، مالاریا، توکسوپلاسموز، پنوموسیستیس

ب: کلیات کرم شناسی - نمادتها، آسکاریدوز، اکسیودوز، تریکوسفالوز، تریشینوز، دراکدنکیلوز، انکلیوستوموز، استرونژیلونیدوز، فاسیولوز، دیکومتیوز، دستوزمیلزها، ستریس ساژیناتا و مدلیوم، تنیازیس (هیمنولپیس نانا) اکتوکوکوس، کیست هیداتیک

ج: کلیات بندپاشناسی (۴ ساعت): مهمترین بندپایان انگل انسان
۴- قارچ شناسی (۶ ساعت):

کلیات قارچ شناسی، قارچهای ساپروفیت، بیماریهای قارچی سطحی، بیماریهای قارچی مخاطی، بیماریهای قارچی جلدی، بیماریهای قارچی زیر جلدی، بیماریهای قارچی احشایی، بیماریهای قارچی در دوران بارداری و بعد از زایمان و قسمت تناسلی
ب: عملی (۳۴ ساعت) کار در آزمایشگاه:

آشنایی با میکروسکوپ، روش مطالعه میکروبیها با میکروسکوپ معمولی و زمینه سیاه، تهیه لام و انواع رنگ آمیزی میکروبیها، تهیه انواع محیط کشت و نگهداری آنها، تعیین حساسیت باکتریها، مطالعه باکتریهای بیماریزا، نمونه برداری، روشهای کشت باکتریها و شناسایی انگلهای روده ای و خونی و روشهای عملی استریلیزاسیون، روشهای تشخیص آزمایشگاهی بیماریهای قارچی، نمونه برداری، آزمایش مستقیم، کشت ماکروسکوپی قارچهای ساپروفیت و بیماریزا.

* امتحان عملی از دانشجویان باید بعمل آید.

آسیب شناسی عمومی و اختصاصی

تعداد واحد: ۱

کد درس: ۰۷

نوع واحد: نظری - عملی (نظری ۱۲ ساعت، عملی ۱۰ ساعت)

پیشنیاز: سلول شناسی و بافت شناسی، میکروپ شناسی و انگل شناسی - ایمنی شناسی

هدف:

- ۱- آشنایی با دژنرسانس و مرگ سلولی مطالعه و مشاهده جزئیات میکروسکوپی بافتها و اعضای غیر طبیعی در دستگاه های مهم بدن و چگونگی نمونه برداری و رنگ آمیزی بافتها غیر طبیعی
- ۲- کاربرد عملی و عملی از آثار و علائم بالینی و آزمایشگاهی در زمینه دژنرسانس و مرگ سلولی در رابطه با خدمات بالینی مامایی در ارتباط با روشهای پیشگیری و اصول بیماریابی.

سرفصل درس: (۲۲ ساعت)

الف: نظری ۱۲ ساعت

عمومی

- ۱- کلیات پاتولوژی دژنرسانس و مرگ سلولی
- ۲- التهاب و ترمیم بافتها
- ۳- ادم احتقاق خونریزی و شوک
- ۴- ترمبوز و آمبولی و اختلالات انعقادی
- ۵- اختلالات کروموزومی
- ۶- اختلالات رشد سلولی، نئوپلاسم و عوامل سرطان زا
- ۷- عفونتهای باکتریال، ویرال، قارچی و انگلی

اختصاصی

- ۸- بیماریهای دستگاه تناسلی زنان
- ۹- تفسیر سیتولوژی
- ۱۰- بیماریهای دستگاه تناسلی مرد و پروستات
- ۱۱- بیماریهای پستان
- ۱۲- بیماریهای دوران نوزادی و شیرخوارگی

ب: عملی ۱۰ ساعت

- ۱- آشنایی با سیتولوژی طبیعی واژن . اندکس هورمونی به‌مراه التهاب‌های اختصاصی و غیر اختصاصی (۴ لام)
- ۲- سیتولوژی غیر طبیعی متاپلازی ، دیسپلازی ، کارسینوم در جاومهاجم (۴ لام)
- ۳- بافت التهابی سرویکس رحم ، سرطان درجا (insito) و سرطان مهاجم (invasive) اسکواموس و آدنوم (۴ لام)
- ۴- بررسی فازهای مختلف آندومتر ، پولیپ آندومتر (۴ لام)
- ۵- سرطان آندومتر - مهاجم کوریوکارسینوم - مول (۴ لام)
- ۶- لیومیوم رحم - آدنومیوز - پولیپ آندومتر (۴ لام)
- ۷- توموراپیلری سروس - موسینوس خوش خیم و بدخیم (۴ لام)
- ۸- تراتوم خوش خیم و بدخیم دیس ژرمینوم - فیبرومیوم (۴ لام)
- ۹- فیبروکیستیک پستان - کارسینوم پستان - فیبروآدنوم پستان هیپرپلازی پروستات جمعاً (۲۵ لام)

داروشناسی (۱)

کد درس : ۰۹-۱

د واحد : ۲

واحد : نظری

نیاز : بیوشیمی

:

شناخت کامل گروههای دارویی و مکانیسم اثر داروها کاربرد بجا و مجاز داروهای مختلف در بارداری و حین زایمان و بعد از زایمان .
آشنایی با روشهای مختلف مصرف دارو- اثرات جانبی و خطرات ناشی از استعمال داروها (بجا و نابجا)
بمنظور تجویز داروهای مجاز و اتخاذ تدابیر لازم بمنظور حفظ سلامت مادر و جنین .

نصل : (۳۴ ساعت)

- کلیات داروشناسی : تعاریف ، اصطلاحات ، علائم اختصاری ، راههای استعمال ، اشکال دارویی ، اوزان و مقیاس و محاسبه ، داروها و گیرنده ها ، فارماکوکینتیک ، متابولیسم داروها ، القاء آنزیمی ، ارزش بالینی و کارآئی داروها . فارماکوژنتیک
- کلیات توروفارماکولوژی و اعصاب خودکار : داروهای کولینرژیک و وقفه دهنده های کلینرژیک ، داروهای آدرنرژیک و وقفه دهنده های آدرنرژیک ، داروهای ضد فشار خون شریانی ، داروهای فلج کننده غده ای ، داروهای مسدود کننده عصبی عضلانی و شل کننده عضلانی
- هیستامینها و ضد هیستامینها ، سروتونین و ضد سروتونین ، کیتینها
- پروستاگلندینها
- داروهای موثر بر سیستم اعصاب مرکزی : بیوفارماکولوژی ، یاریتوریکها ، داروهای آرام بخش و خواب آور غیر یاریتوریک ، الکل ، داروهای سست کننده مرکزی عضلات مخطط ، داروهای ضد جنون و ضد اضطراب ، داروهای ضد افسردگی و جنون زا ، داروهای محرک مغزی و تنفسی ، داروهای بیهوش کننده عمومی و بیحس کننده موضعی ، داروهای ضد درد مخدر ، داروهای ضد التهاب ، ضد تب ، ضد ورم و ضد روماتیسم ، ضد نقرس ،
- داروهای قلبی عروقی : گلیکوزیدهای قلبی ، داروهای ضد بی نظمی (آریتمی) قلبی ، داروهای ضد آنزیم صدری ، داروهای منبسط کننده عروق کرونر و ضد آترواسکلروز ، داروهای ضد انعقادی ، داروهای مدر ، داروهای کاهش دهنده کلسترول و چربی خون
- داروهای ضد کم خونی ، خون و اجزاء آن و جانشین شونده های آنها

- ویتامینها
- داروهای تنفسی
- داروهای گوارشی
- داروهای موثر در درمان بیماریهای معمولی از قبیل ضد سرفه و خلط آور، مسهل، ضد اسهال، استفراغ آور و ضد استفراغ، هضم کننده غذا، ضد نفخ و ضد اسید، اشتها آور و ضد اشتها
- مواد متضاد فلزات سنگین و داروهای متفرقه
- مراقبتهای معمول در رابطه با تجویز داروها (آثار دارو در بدن، تغییرات داروها در بدن، عوامل تغییر دهنده داروها، قوانین و مقررات نگهداری و مصرف داروها، قوانین و مقررات داروهای سمی و خطرناک، و کنترل داروهای مخدر).

داروشناسی (۲)

کد درس : ۰۹-۲

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : داروشناسی (۱)

هدف :

- ۱- شناخت کامل گروههای دارویی و مکانیسم اثر داروها بویژه داروهای مورد مصرف در مادران باردار و در حین زایمان و بعد از زایمان .
- ۲- آشنایی با روشهای مختلف مصرف داروها و اثرات جانبی و خطرات ناشی از استعمال آنها (بجا و نابجا) بمنظور تجویز داروهای مجاز و اتخاذ تدابیر لازم بمنظور حفظ سلامت مادر و جنین .

سرفصل : (۱۷ ساعت)

- کلیات شیمی درمانی
- داروهای شیمی درمانی : آنتی بیوتیک ها - سولفامیدها - آنتی بیوتیکهای جدید - ضد عفونی کننده های موضعی - داروهای ضد سل و جذام - داروهای ضد کرم و ضد انگل (ضد آمیب - ضد مالاریا ضد انگل جلدی - ضد انگل گوارشی) - ضد تریکوموناس - داروهای ضد قارچ - ضد میکروب ادراری .
- داروهای ضد سرطان - سموم و ضد سموم
- داروهای ویژه بیماریهای زنان (عفونت تناسلی ، کیست ، تومور و غیره)
- هورمونها و مواد ضد هورمونی : انسولین - گلوکاگون - داروهای ضد دیابت خوراکی - هورمونهای تیروئیدی و داروهای ضد تیروئید - هورمون پارائتیروئید - کلسیونین و املاح کلسیم - ویتامین D
- استروئیدهای عدد فوق کلیوی و مشتقات آنها - استروژنها - پروژستینها - داروهای ضد بارداری خوراکی
- تزریقی ، زیرجلدی و غیره - آندروژنها و داروهای آنابولیک
- گفادو تروپین های هیپوفیز قدامی و آناگونستها و آنتاگونستهای آنها
- داروهای مورد استفاده در نازایی
- هورمونهای هیپوفیز خلفی و داروهای مشابه
- داروهای محرک و مضعف عضله رحم ، پرینه و شکم
- داروهای مورد استفاده در مراحل مختلف زایمان و عوارض آنها شامل اکسی توسین ، مترژین ، اتروپین ، فنرگان ، پتدین و داروهای مشابه و اثرات آنها بر مادر و جنین
- داروهای ترانژن و اثرات و خطرات داروها در حاملگی (بدون خطر ، نسبتاً بی خطر تا حدی خطرناک و خطرناک)

- مصرف داروها در زنان و مامایی بویژه در دوران بارداری : داروهای مؤثر بر قلب و عروق و خون ، مغز ، متابولیسم و غدد ، تنفس و گوارش و کلیه ها و عضلات و پوست ، داروهای ضد اضطراب و خواب آور- ضد صرع - اثرات آنها بر جنین ونوزاد (بویژه زنان باردار درخطر : مسمومیت حاملگی - دیابت حاملگی بیماریهای قلبی و عروقی و حاملگی - بیماریهای خونی و تنفسی وروائی و حاملگی و غیره .....)
- ایمونوفارماکولوژی
- تداخل داروها
- نسخه نویسی

اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش اطاق عمل و زایمان

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۱۰

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : -

هدف : ۱- آشنایی با اصول و فنون کلی مراقبت از بیمار بر اساس نیازهای جسمانی روانی - اجتماعی
۲- آشنایی با محیط ، مقررات ، وسایل و روش کار در اطاق عمل و زایمان

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

الف : نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت)

مقدمه فن پرستاری و مامایی ، حرفه مامایی صفات و مسئولیتهای ماما در مورد بیمارستان ، درمانگاه ، زایشگاه (انواع ، ساختمان ، سازمان ، اصول اداره کردن (بیمار) پذیرش ، پرونده ، مشاهدات، معاینات ، تاکید بر تهیه پرونده های بیماران مامایی زنان و پرونده های بهداشتی) آماده نمودن انواع تخت ها (بدون بیمار ، با بیمار ، بعد از عمل ، قلبی ، ربوی ، تخت معاینه)

مراقبتهای عمومی از بیمار ، علائم حیاتی ، توجهات عمومی (نظافت حمام ، دهانشویه ، ماساژ توجه از سو و پوست ، حمام نوزاد ، وزن ، قد و توجهات عمومی بمنظور تامین آسایش ، استراحت و خواب ثبت مشاهدات مربوط به موارد گوناگون از جمله درد و بیخوابی

اصول حرکت دادن بیمار

تغذیه بیماران از راههای مختلف : دهان ، ورید ، لوله معده یا اشاره به شستشوی معده نمونه گیری (توجه از عمل دفع (تنقیه ، شیاف ، لگن ، نمونه گیری از مدفوع)

شستشوی پرینه

سندمthane ، انواع سنداژ ، شستشوی مثانه ، نمونه گیری از ادرار ، کنترل مایعات گرفته شده و دفع شده و کنترل ادرار از نظر قند و استون .

کیف آبگرم ، آب سرد ، کمپرس سرد ، گرم و مرطوب ، بخورها (گرم و مرطوب)

تزریقات ، پانسمان ، داروها ، مسایل ریاضی در تهیه داروها ، اوزان و مقیاسها ، محاسبه مقدار ، مصرف داروهای تزریقی ، علائم اختصاری معمولی در داروشناسی ، محلولها ، راههای استعمال داروها ، بطریق مختلف ، قوانین و مقررات مربوط به نگهداری و مصرف داروها

قوانین و مقررات داروهای سمی و خطرناک و کنترل داروهای مخدر

توجهات و مقررات مربوطه تائید بر نحوه انتقال خون و اکسیژن تراپی

ایزولیزاسیون ، اصول پرستاری از بیماریهای عفونی

مرخص کردن بیمار ، تاکید بر نحوه مرخص کردن مادر و نوزاد و دادن گواهی و غیره ، توجه از متوفی ، انتقال بیمار در درون بیمارستان و انتقال و اجاع به موسسات دیگر ، اطلاق عمل در زایمان : تشکیلات و مقررات ، رفتار حرفه ای از ماما در اطلاق عمل و زایمان .
آشنایی با ابزار و وسایل مختلف: اصول ضد عفونی و استریل کردن وسایل ، طرز پوشیدن گان و ماسک و دست شستن.

انواع مختلف پنس ها ، نخ ها ، سوزنها ، لوازم پارچه ای و غیره
آشنایی با وسایل مخصوص جراحی عمومی و جراحی زنان ، و زایمان و ستهای زایمانی.
طرز آماده نمودن بیمار جهت عمل جراحی عمومی و زایمان (مراقبتهای قبل ، حین و بعد از عمل)
پوزیشن ها با در نظر گرفتن نوع عمل جراحی زنان و زایمان ، توجهات لازم در اطلاق ریکآوری ، وسایل اطلاق ریکآوری

ب: عملی ۱ واحد (۳۴ ساعت)

کارهای عملی مربوط به مطالب فوق در کلاس و یا در اطلاق تمرین پرستاری و مامایی با نظر مربیان مربوطه تعیین می گردد.

اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش اطاق عمل و زایمان

کد درس : ۱۱

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : کارآموزی

پیشنیاز : درس اصول و فنون پرستاری و مامایی (کد: ۱۱)

هدف : آشنائی با محیط ، مقررات ، وسایل و روش کار در اطاق عمل و اطاق زایمان

سرفصل دروس : (۶۸ ساعت)

- ۱- آشنائی با دراهای بخش و طرز دادن دارو
- ۲- آشنائی و انجام تزریقات I.V و I.M ، سرم و ۰۰۰۰ و مهارت در این زمینه
- ۳- آشنائی و انجام پانسمان
- ۴- آشنائی با پذیرش و ترخیص بیمار
- ۵- آشنائی با وسایل و نحوه کار در اطاق زایمان و اطاق عمل ، دست شستن ، اسکراب و ۰۰۰

آمار حیاتی و روش تحقیق

کد درس : ۱۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : -

هدف :

- ۱- آشنایی دانشجو با روشهای متداول تحقیق در علوم پزشکی
- ۲- توانایی دانشجو در جمع آوری و بیان آماری اطلاعات
- ۳- آشنایی دانشجو با استنباط آماری بمنظور درک کامل مقالات تحقیقی
- ۴- توانایی دانشجو در انجام تحقیقات پزشکی و بهداشتی

سرفصل دروس : (نظری ۲۶ ساعت و عملی ۱۷ ساعت)

- ۱- مفهوم تحقیق و انواع آن
  - ۲- مراحل مختلف یک تحقیق
  - ۳- انواع متغیرها - انواع مطالعات اپیدمیولوژیک - انواع جمعیتها - انواع نمونه گیری
  - ۴- انواع دادهها و روشهای جمع آوری اطلاعات - انواع اعتبار و پایایی
  - ۵- طبقه بندی اطلاعات و بیان آن بوسیله جداول و نمودار
  - ۶- مفهوم احتمال و بیان قوانین ساده آن
  - ۷- توزیع دو جمله‌ای و کاربرد آن در علوم پزشکی
  - ۸- توزیع زمان و بواسن و کاربرد آن در علوم پزشکی
  - ۹- توزیع نرمال و کاربرد آن در علوم پزشکی و توزیع احتمال نمونه - توزیع احتمال X و توزیع احتمال P
  - ۱۰- قضیه حد مرکزی - برآورد حدود اعتماد و میانگین و نسبت - برآورد تعداد نمونه و اساس آن
  - ۱۱- مفهوم فرضیه ، تست آماری ، اشتباه نوع اول و دوم
  - ۱۲- دستور انجام چند آزمون مهم آماری که بیشتر در مقالات پزشکی مشاهده می گردد (آزمون اختلاف میانگین و نسبت از یک عدد ثابت ، آزمون اختلاف دو میانگین و دو نسبت)
  - ۱۳- مفهوم بستگی بین دو صفت و روش بررسی آن در صفات کمی و کیفی (ضریب همبستگی آزمون ، ضریب همبستگی با عدد صفر ، جدول توافقی)
  - ۱۴- بررسی آماری چند مقاله پزشکی و ملامتی انتخاب شده
- توجه : به ازاء هر ۲ ساعت درس نظری یک ساعت حل مسائله و تمرین عملی انجام شود.

روانشناسی

تعداد واحد: ۲

کد درس: ۱۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: -

هدف: آشنائی فراگیر با مفاهیم پایه ای روانشناسی (فردی و اجتماعی) با توجه به معیارهای اساسی و مهارت در بکارگیری این مفاهیم و یافته ها در تشخیص ویژگیهای فردی و اجتماعی و تاثیر آنها در رفتار، یادگیری، تفکر و بیان و غیره در زمینه کاری ماما و ارتباطش با مادر و کودک و خانواده و جامعه.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- ۱- تعریف روانشناسی
- ۲- ماهیت علمی روانشناسی
- ۳- تاریخچه مختصر علم روانشناسی مکاتب و دیدگاههای روانشناسی
- ۴- مبانی فیزیولوژیک روان شناسی و رشد از نظر روان شناسی
- ۵- اهداف و روشهای علم روانشناسی
- ۶- محرکهای رفتار موجودات زنده
- ۷- عوامل موثر بر رفتار
- ۸- هوشیاری، دقت و ادراک و حالات شعور
- ۹- عقل از دیدگاه قرآن
- ۱۰- علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی (کندی، فارابی، ابن سینا، غزالی، ...)
- ۱۱- یادگیری و تفکر
- ۱۲- حافظه و فراموشی
- ۱۳- زبان و تفکر
- ۱۴- تفاوتهای فردی
- ۱۵- شخصیت و مسائل مربوط به آن
- ۱۶- هوش و ستجش آن
- ۱۷- انگیزش و هیجان
- ۱۸- تعارض و سازگاری
- ۱۹- روانشناسی تندرستی و بهداشت
- ۲۰- روانشناسی اجتماعی و جامعه شناسی
- ۲۱- ارتباط فرد با جامعه و دیدگاه اسلام در مورد فرد و جامعه

- ۲۲- رفتار اجتماعی
- ۲۳- نابرابریهای اجتماعی و علل آن و نظر اسلام
- ۲۴- گروهها ، اقشار ، سازمانها و نهادهای اجتماعی
- ۲۵- ارزشهای اجتماعی
- ۲۶- ناهنجاریهای اجتماعی
- ۲۷- بهداشت روانی و فرد و اجتماع
- ۲۸- نقش ماما در بهداشت روانی مادر و کودک و خانواده و آموزش این موارد به مددجو

اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها

کد درس: ۱۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول خدمات بهداشتی جامعه و آموزش بهداشت و میکروبیشناسی وانگل شناسی

هدف:

- آشنا شدن دانشجویان به اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری.
- آشنا شدن دانشجو به علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماریها در جامعه.
- کسب اطلاعات اختصاصی راجع به اپیدمیولوژی بعضی از بیماریهای شایع کشور.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- تعریف اپیدمیولوژی ، برخورد اکولوژیک با بیماریها
- واژه های متداول در اپیدمیولوژی
- عوامل بیماریزای فیزیکی ، شیمیایی و بیولوژیک
- عوامل میزبان
- عوامل محیط فیزیکی و شیمیایی بیولوژیک و اجتماعی
- پیشگیری و مراحل مختلف آن
- کلیات و انواع مطالعات اپیدمیولوژیک (بطوراختصار)
- اپیدمی ها و چگونگی بررسی آنها (نحوه جمع آوری اطلاعات ، طبقه بندی ونمایش آنها بر حسب زمان ، مکان و شخص) استفاده آمار در اپیدمیولوژی
- غربالگری
- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای قبل پیشگیری بوسیله واکسن

برنامه گسترش ایمن سازی کشور E.P.I* :

- کلیات درباره شش بیماری قابل پیشگیری بوسیله واکسن و مکانیسم ایمنی (ذاتی و اکتسابی) و استفاده از آن.
- واکسن ، ساخت ، نگهداری (زنجیره ، سرما) و کاربرد آن
- نحوه تشکیل و اراده یک مرکز واکسیناسیون وانجام برنامه و چگونگی ارزشیابی عملی برنامه E.P.I

* EXPENDE PROGRAM OF IMMUNIZATION

اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای اسهالی :

- تعریف ، اهمیت ، اپیدمیولوژی بیماریهای اسهالی (اسهالهای حاصله از اشرشیاکولای وبا و اسهالی حاصله از ویبریوها ، اسهالهای انگلی و عفونتهای حاصله از سالمونلاها ، شیگلاها و .....)
- تعریف و انواع دژئیدراتاسیون و تشخیص درجات آن (سؤال ، مشاهده ، لمس و توزین) .
- درمان اسهال با توجه به پیشگیری از دژئیدراتاسیون و درمان دژئیدراتاسیون (سرمهای وریدی ، سرمهای خوارکی O.R.S و دلائل تأثیر ، نحوه کاربرد آن رژیم های غذایی در اسهال و نقش آنتی بیوتیک ها و داروهای ضد اسهال) .
- پیشگیری و کنترل بیماریهای اسهالی و آموزش بهداشت ، بهداشت موادغذایی ، بهسازی محیط و مسارزه با مکنس .

سایر بیماریهای مهم :

- کلیاتی در باره سایر بیماریهای عفونی مهم شایع در ایران (سل - تب مالت - مالاریا)
- کلیاتی درباره بعضی از بیماریهای خاص در ایران (هاری ، جذام و ...)
- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای غیر واگیر (سرطانها ، روماتیسم و بیماریهای قلبی ، حوادث و مسمومیتها و ....)
- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع واگیردار و .....

زبان تخصصی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان عمومی

کد درس: ۱۵

- هدف: آشنا ساختن دانشجو با متون و منابع و منابع علمی و لغات و اصطلاحات مورد لزوم
- ۱- رشته های گروه پزشکی بویژه در رابطه با مامایی
  - ۲- توانایی درک مفاهیم و بهره گیری از کتب و مجلات علمی در رابطه با زنان و مامایی بمنظور ارتقاء سطح دانش حرفه ای.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- مقدمه بر اختصارات پزشکی متداول - پسوندها و پیشوندهای مصطلح در پزشکی (کتاب (E.S.P.
- استفاده صحیح از فرهنگ لغات - خواندن متون علمی مربوط به مامایی با سرعتی مناسب و درک مفاهیم و مبانی - نوشتن صحیح لغات و اصطلاحات پزشکی ،
- ترجمه و خلاصه نویسی متون علمی مامایی .

اصول تغذیه و تغذیه مادر و کودک

تعداد واحد: ۲

کد درس: ۱۶

نوع واحد: نظری

پیشنیازها همزمان: بیوشیمی

- هدف: ۱- گسترش دانش و پی بردن به اهمیت و نقش تغذیه صحیح در تامین سلامت فرد بویژه مادر و کودک با توجه به معیارهای اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و فرهنگی
- ۲- مهارت در کاربرد تغذیه صحیح و شناخت علایم ناشی از سوء تغذی درمادر و کودک
- ۳- ارزشیابی دفع تغذیه در دوران بارداری و شیردهی
- ۴- آموزش تغذیه صحیح در دورانهای مختلف بویژه بارداری و شیردهی و پیشگیری از سوء تغذیه در مادر و کودک

سرفصل درس: (۲۴ ساعت)

فصل اول: تعریف تغذیه و نقش و اهمیت آن (۲ ساعت):

- مسایل و مشکلات عمده تغذیه در ایران و جهان، اهمیت تغذیه در بهداشت و درمان و سلامت جامعه و رابطه آن با عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و مسایل عمده تغذیه ای ایران و جهان

- اهمیت و ارتباط علم تغذیه با تخصص مامایی و کاربرد علم تغذیه
- اصول کلی تغذیه - اهداف - تاریخچه و تعاریف ترکیب شیمیایی بدن.

فصل دوم: مواد مغذی و منابع اصلی آنها (۶ ساعت):

- پروتئینها، کربوهیدراتها، چربیها (۲ساعت)
- انرژی، تعریف انرژی، روشهای اندازه گیری و نیازهای انرژی، تعادل انرژی (۲ساعت)
- آب و املاح ویتامینها (۲ ساعت)

فصل سوم: ساخت غذاها و اصول کلی تهیه و تنظیم برنامه های غذایی (۴ ساعت):

- گروههای غذایی

-موارد استعمال و نحوه استفاده از جداول مواد غذایی و لیستهای جانشین R..D.A – W.H.O-

F.A.O

- جداول مواد غذایی خام و پخته
- عوارض کمبود و زیاده روی مصرف، رژیم غذایی متعادل

فصل چهارم: شناخت فرهنگ ، سنن و عادات غذایی منطقه ای در رابطه با وضع تغذیه فرد و جامعه و تنظیم برنامه غذایی (۲ ساعت):

- ابعاد مختلف عادات غذایی جامعه
- تنظیم برنامه غذایی
- نقش برنامه ریزی تغذیه اصولی و نقش دولت ، سازمانهای ملی و بین المللی و دست اندرکاران تغذیه و غذا
- نشریات علمی مربوط به تغذیه و غذا

فصل پنجم : بهداشت مواد غذایی و اصول نگهداری و طرز صحیح استفاده (۲ ساعت):

- اصول و روشهای نگهداری مواد غذایی از نظر حفظ سلامت مواد غذایی و اثر پرازش غذایی آنها ، فرآیند ، اتلاف مواد غذایی ، بهداشت مواد غذایی و مسمومیتها ، مسمومیتهای غذایی شایع در نوزادان و کودکان

فصل ششم : روشهای ارزشیابی وضع تغذیه (۴ ساعت):

- بررسی بالینی وضع تغذیه
- بررسی آنتروپومتریک
- بررسی مصرف مواد غذایی
- بررسی اقتصادی - اجتماعی

فصل هفتم : بیماریهای ناشی از سوء تغذیه و نحوه پیشگیری از آنها بویژه در مادر و کودک (۴ ساعت):

- مثلث بیماریزایی سوء تغذیه
- فقر پروتئین و انرژی (P.E.H) ، کم خونیهای تغذیه ای (آهن ، اسید فولیک و ویتامین B)
- بخصوص در کودکان ، نوزادان و مادران
- گوانتر آندمیک ، گزروفتالمی ، راشی تیسم ، کمبود روی
- نمایش اسلایدهای مربوط به سوء تغذیه در هر قسمت
- تغذیه گروههای آسیب پذیر

فصل هشتم : تغذیه زنان در سنین مختلف و تغذیه در دوران بارداری و شیر دگی (۴ ساعت):

- تغذیه در دوران بلوغ و سالهای پیش از باردار شدن
- تغذیه در دوران بارداری و آموزش تغذیه به مادران
- تغذیه در دوران شیردهی و آموزش به مادر و جبران اکت ذخائر
- تغذیه دوران سالمندی

فصل نهم : تغذیه نوزادان و کودکان (۴ ساعت):

- تغذیه با شیر مادر و مزایای آن
- نحوه استفاده از شیرهای غیر از شیرمادر موارد ناچاری

- نحوه شیرگرفتن کودک و استفاده از غذاهای کمکی و سن شروع هر یک از آنها
- تغذیه کودکان در سنین مختلف و دادن عادات تغذیه ای مطلوب
- آشنائی با الگوی رشد نوزادان و کودکان و رابطه آن با تغذیه و تنظیم و تفسیر منحنی رشد.

تاریخ، اخلاق و مقررات پزشکی قانونی

تعداد واحد: ۲

کد درس: ۱۷

نوع واحد: نظری

پیشنیازها: همزمان: بارداری و زایمان

- هدف: ۱- آشنایی با تاریخ مامایی در جهان و سیر تحولاتی که این حرفه بخصوص در چند قرن اخیر طی نموده است.
- ۲- شناخت معیارهای اخلاقی - معنوی و کاربرد آن در زندگی شخصی و حرفه ای - شناخت مسئولیتها و محدودیتهای کار مامایی - درک - صحیح مقررات و قوانین اخلاقی و حرفه ای در چهار چوب موازین اسلامی.
- ۳- شناخت کامل حدود و وظایف و اختیارات قانونی کار مامایی و همچنین حقوق و تکالیف ما نسبت به جامعه از نظر پزشکی قانونی

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

۱- تاریخ مامایی:

- سیر تحولات زنان و زایمان از ابتدای زندگی بشر، مامایی قبل از تاریخ و عهد بقرات، قبل و بعد از میلاد مسیح در قرون وسطی، قبل و بعد از اسلام.
- سیر تحولات زنان و زایمان در اروپا: کشف و علت تب زایمانی، سیر تحولات سریع علم مامایی و زنان در سه قرن اخیر، بهداشت و تنظیم خانواده
- سیر تحولات مامایی در ایران، پیدایش و گسترش مدارس، رده ها و سطوح مختلف آموزشی مشکلات موجود مامایی در ایران، تاثیر انقلاب اسلامی ایران در حرفه مامایی، اداره امور و تشکیلات مامایی در ایران (آموزش و خدمات).

۲- اخلاق و مقررات مامایی

- تعریف اخلاق، ارزش و اهمیت اخلاق، نظریه های مختلف دانشمندان و فلاسفه در مورد اخلاق، نظر اسلام در مورد اخلاق.
- تعریف حرفه و حرفه مامایی، قوانین بین المللی اخلاق مامایی، ضمانتهای اخلاقی (تقوا، ایمان، ایثار، تعهد و مسئولیت، راستی در رفتار و گفتار و پندار، فروتنی و تواضع، اخلاق در عمل، ادب، خویشتن داری، وفاداری، روح خدمتگذاری)
- روابط انسانی بویا در زمینه آموزشی با همکاران، با مادر خانواده و جامعه

مقررات کلاسهای درس در محیطهای آموزشی ، (وقت شناسی و انضباط ، لباس متحدالشکل آداب معاشرت)

جنبه قانونی کار مامایی: در ارتباط با مادر و خانواده (سوابق و مدارک ، پرونده بیمار ، دستورات ، حوادث ، غفلت و سهل انگاری ، اموال ، حفظ اسرار ، شهادت دادن باطل ، وصیتنامه و اظهارات مادر قبل از فوت ، در ارتباط با حرفه و شغل (مجوز کار مامایی ، حدود وظائف و اختیارات در رده های مختلف ، در زایشگاهها مراکز بهداشت مادر و کودک ، منازل ، مراکز آموزشی) ، قوانین استخدامی ، عقد و نقض قرار داد ، آشنایی با انجمن های حرفه ای ، جمعیت مامایی در ایران ، انجمنهای خارج از کشور و ICM

۳- مقررات پزشکی قانونی:

تعریف پزشکی قانونی ، داروپزشکی (حقوق ، اخلاق ، جرم ، مجازات) وظایف و مسئولیتها ، خطاهای حرفهای ، خطا در انتقال امراض مسری ، بی احتیاطی ، خطا در زایمان ، سهل انگاری و غفلت ، عدم مهارت حرفه ای ، قوانین مربوط به مقررات پزشکی دارویی ، مواد خوراکی و آشامیدنی ، مسمومیت ها.

آبستنی از نظر پزشکی قانونی (تشخیص ، مسائل مربوط به نسب ۰۰۰) مسائل مربوط به نوزاد (زنده ، مرده ، به قتل رسیده)

سقط جنین (تعاریف و قانون مجازات ، انواع ، عوارض ، خطرات ، رابطه ، ضربه با سقط دلایل سقط ، شناسایی آثار و بقایای جنین و آبستنی ، مسائل مربوط به بچه کشی و مسائل آموزشی (هتک ناموس ، ازاله بکارت ، منافات عفت)

مسائل مربوط به روانپزشکی قانونی در رابطه با آبستنی و اشتغال

مقررات پزشکی قانونی

کد درس: ۱۸

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: کارآموزی

پیشنیاز یا همزمان: تاریخ، اخلاق و مقررات مامایی

هدف: شناخت کامل از موارد قانونی در ارتباط با حرفه مامایی و توانایی شناسایی موارد قانونی از غیر قانونی نظیر ازاله بکارت، سقط جنین و ...

سرفصل درس: (۶۸ ساعت)

مشاهده و آشنائی با موارد قانونی در ارتباط با حرفه مامایی در مراکز پزشکی قانونی

جنین شناسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: -

هدف: ۱- آشنایی و شناخت از نحوه تشکیل جنین و مراحل رشد و تکامل آن و عوامل موثر در رشد و تکامل جنین در زهدان

۲- آشنایی با اختلالات مربوط به مراحل مختلف رشد و تکامل جنسی و عوامل موثر در آن

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

۱- جنین شناسی عمومی

اول: تعریف تاریخچه و اهمیت جنین شناسی

دوم: اعضاء تناسلی

سوم: مروری بر تغییرات دستگاه تناسلی زن (سیکل قاعدگی)

چهارم: پیدایش سلولهای تناسلی یا گامتوژنز- منشاء سلولهای تناسلی اووژنز- اسپرماتوژنز- اسپرمیوژنز- میوز- گامت های غیرطبیعی

پنجم: تکامل جنین در هفته اول- لقاح- زیگوت و ناهنجاریهای هفته اول تکامل- تخمکهای غیرطبیعی حالتیهای لانه گزینی غیرطبیعی

ششم: تکامل جنین در هفته دوم- لانه گزینی نکهه جنین سازی

هفتم: تکامل جنین در هفته سوم- گاسترولاسیون و تا هفته هشتم دوره آمبریونی- تشکیل سه لایه جنین هشتم: تکامل جنین در دوران فعال از ماه سوم تا ماه دهم

نهم: تکامل جفت و بند ناف و اعمال جفت و ناهنجاریهای جفت و اعمال جفت

دهم: دوقلوبی و انواع دوقلوهای عجیب الخلقه و سایر چندزائی ها

یازدهم: عوامل موثر بر روی رشد و تکامل جنین، اثر داروها، بیماریهای مادر، سیگار، اعتیاد، تغذیه و ناراحتیهای روانی و غیره

۲- جنین شناسی اختصاصی

فصل اول: کلیات تکامل نرودرم پاراکسیان نوتوکورد، تکامل اسکلت عضلات، تکامل اندام های فوقانی و تحتانی

فصل دوم: تکامل نرودرم واسطه ای و دستگاه ادراری

فصل سوم: دستگاه تناسلی و ناهنجاریهای مربوطه (هرمافرودیسم و غیره)

فصل چهارم : تکامل دستگاه گوارش خون و ناهنجاریهای مربوطه

فصل پنجم : تکامل دستگاه گوارش و ناهنجاریهای مربوطه

فصل ششم : تکامل صورت

فصل هفتم : تکامل اکتوبلاست و ناهنجاریهای دستگاه عصبی

فصل هشتم : تکامل دستگاه عصبی خودکار سیستم سمپاتیک و پاراسمپاتیک

فصل نهم : سرعت رشد جنین

فصل دهم : کارهای عملی تهیه کاریوتیپ (کارت کروموزومی) و تهیه لام سیتولز (۴-۸ ساعت)

ژنتیک

طه‌پریم، دانیال، احمدی، و... ژنتیک و ارتباط آن با سلامت: یک رویکرد جامع
چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۹۵

تعداد واحد: ۲

کد درس: ۲۰

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: ۱- شناخت کامل اصول تشخیص در بیماریهای ژنتیک در دوران جنینی.

۲- کسب مهارت لازم در اجرای طرق و روشهای پیشگیری و اصول بیماریابی (بیماریهای ژنتیکی) در جامعه.

۳- کاربرد علمی و عملی از آثار و علائم بالینی و آزمایشگاهی در زمینه ژنتیکی و سلولی در رابطه با ارائه خدمات بالینی مامایی.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

۱- ژنتیک مندلی یا ژنتیک عمومی

۲- ژنتیک مولکولی

۳- ژنتیک پزشکی

۱- ژنتیک مندلی یا ژنتیک عمومی:

- تاریخچه و سیر تحولات ژنتیک - تعریف علم ژنتیک و جایگاه کنونی ژنتیک در زندگی بشر و موجودات.
- شاخه های علم ژنتیک و ژنتیک پزشکی - عوامل ژنتیکی و ساختمان عمومی و ارتباط کلی آنها با یکدیگر (کروموزوم، کروماتین، کروماتید، ژن) ساختمان سلول P، E - شکل حثاتی سلول.
- تقسیم میتوزی و میوزی و گامتوزن در مرد و زن - مکانیسم Linkage و Crossingover و نقش آن در انتقال خصوصیات ژنتیکی قدیم و جدید به فرزندان
- نسبتهای جنسی Sexratio و رابطه آن با Expression بیماریها و اختلالات جنسی.
- تجارب مندلی موندی هیبریدیزیشن - قوانین مندلی
- تجارب مورگان، توارث XL - اصول توارث AD و AR و XLR در انسان.
- شجره نامه و علائم و تفسیر - هم خونی ازدواجهای فامیلی مضرات و فواید ژنتیکی.
- انحراف از اصول مندلی - توارث هم غالبی و نیمه غالبی - اپیستاز.
- ژنهای کشته و نیمه کشته و فراوانی و انواع و اهمیت آنها.

- ژنهای موثر از جنس و ژنهای محدود به جنس
- مکانیسم کنترل ژن و فعالیتهای مربوطه در رابطه با زمان و محل .
- Gene Families در انسان - ژنتیک جمعیت قانون هاردی و انبرگ - موتاسیونهای جدید و حفظ فرکانس و تعادل ژن - Genpool وعلل ژنتیکی تشابهات در نژادها و قبایل .
- سیستم توارث سیتوپلاسمی و نقش آن در انتقال ژنتیکی و مقاومت .
- جنسیت فرد و نقش کروموزومهای X و Y و اثر هورمونها و کروموزومها در جنسیت ژنتیکی و فنوتیپی و رفتاری - کروماتین جنسی - فرضیه لیون - اثبات اهمیت آن .
- توارث چند ژنی ، گروههای خونی ، توارث چند ژنی ، تجارب امرسون .
- توارث قد ، وزن ، هوش ، رنگ چشم و امثالهم در انسان .
- اصول ژنتیکی تشخیص بیماریهای ارثی از غیر ارثی .

۲- ژنتیک مولکولی :

- ساختمان مولکولی ژن - چگونگی اثبات اینکه DNA عامل مولکولی وراثت است - تجربه گریفیث و آوری .
- اصول و کلیات ساختمانی DNA , RNA - چگونگی مضاعف شدن DNA - چگونگی تبدیل اطلاعات ژنتیکی از DNA به محصول نهائی (پروتئین) - چگونگی نسخه برداری از DNA و ساختمان mRNA عمل Splicing و ساختمان mRNA اصول سنتز پروتئین - اصول اثر آنتی بیوتیکهای مختلف بر نوع و مکانیسم عمل - عمل همانند سازی در حالت REVERSE ویروسهای RNA موتاسیون و انواع آن - نتایج موتاسیون - عوامل موتاژن - مکانیسم پیدایش موتاسیون - موتاسیون و بیماریها در انسان - ساختمان مولکول Hb و مسائل مولکولی مختلف - کم خونی (داسی شکل - انواع اختلاف هموگلوبین - اصول قطع کردن DNA - اصول مندلی ژنتیک - چگونگی ایجاد پلاسمید - چگونگی انتقال ژن پیوند شده به داخل سلول - کاربردهای عمل مهندسی ژنتیک .

۳- ژنتیک پزشکی :

- سیتوژنتیک پزشکی شامل اصول تجزیه کروموزومی انسان - مهمترین انواع ناهنجاریهای کروموزومی - چگونگی پیدایش ناهنجاریهای کروموزومی - اصول تهیه کاربوتایپ - شرح مهمترین ناهنجاریهای کروموزومی انسان .
- ایمونوژنتیک شامل اصول و طبقه بندی ساختمان Ab - مکانیسم Ab در diversity - Ab - آنتی ژنهای HLA - مسائل علمی ژنتیکی - HLA - چگونگی تعیین HLA - پیوند بافت و HLA - بیماریها و HLA - گروههای اصلی و فرعی خون و RH - مسائل مربوط به ناسازگاریهای خونی و RH در جنین و مادر .

- تشخیص قبل از تولد ، شامل اهمیت ، انواع روشهای فیزیکی و بیولوژیک - سونوگرافی XRAY فیتوسکوپي - بیوپسی کوریون - مایع آمنیوتیک - اصول مطالعه بیماریهای کروموزومی و متابولیک چگونگی انجام و اندیکاسیوهای انجام - مهمترین بیماریهای قابل تشخیص قبل از تولد- تراژونی - تعریف انواع تراژونها - طبقه بندی تراژونها - شرح یک نمونه از تراژونهای مختلف - شیمیایی ، ویروسی ، میکروبی ، دارویی و فیزیکی ، مکانیسم اثر تراژونها - حساسیت بافتی و عضوی تراژونها - اهمیت اجتماعی و پزشکی - رابطه تراژونها با مواد موتاژن و کارسینوژن.
- مشاوره ژنتیک : تعریف تاریخچه - چگونگی انجام - اصول علمی محدودیتهای - موارد کاربرد و عدم کاربرد - مسائل علمی و عاطفی - سوء استفاده در طب تجارتي - تعیین ضریب خطر (RISK) - غیر ممکن بودن تعیین سلامت فرزند قبل از پیدایش آن و مسائل دیگر - نقش و عوامل محیطی و ژنتیکی - مطالعه دو قلوها - انواع دو قلوها - مکانیسم پیدایش دوقلوها - رابطه عوامل محیطی و ژنتیکی دوقلوها یک تخمی .
- ژنتیک رفتار و شخصیت : پایه های ژنتیکی - شخصیت رفتار - هوش و حافظه و استعداد - ژنتیک و مسائل اجتماعی و روانی .
- ژنتیک و سرطان : نقش وراثت در سرطان - رابطه کروموزومها و سرطان - نقش وبروسها و سرطان - ژنهای انکوژن - موارد کار سینوژن - مکانیسم عمل مواد کار سینوژن - رابطه عوامل کار سینوژن با ژنهای انکوژن - مسائل دیگر بویژه مسائل جدید در ژنتیک .

بارداری و زایمان (۱)

کد درس : ۲۱-۱

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز یا همزمان : علوم پایه (فیزیولوژی - تشریح و ۰۰۰۰)

هدف : ۱- شناخت کامل از فیزیولوژی حاملگی - تشخیص حاملگی ، اهمیت بهداشت و تغذیه زنان باردار و اصول مراقبتهای دوران بارداری ، ناراحتیهای جزئی ناشی از حاملگی و طرق پیشگیری از آنها ، تشخیص موارد غیر طبیعی در دوران بارداری و اقدامات آنها

۲- مهارت در کاربرد نظریه ها و مفاهیم جدید بارداری در ارائه خدمات مامایی

۳- آموزش بهداشت به مادر و خانواده از نظر جسمانی ، روانی ، اجتماعی و عاطفی

۴- پایبند بودن به محدودیت ها و مسئولیت های حرفه ای و رعایت موازین شرعی در ارائه خدمات مامایی .

سرفصل درس : (۵۱ ساعت)

- ۱- هدف علم مامایی ، آمار حیاتی (نسبت تولد، مرگ و میر مادر و نوزاد و ۰۰۰)
- ۲- مروری بر تشریح و فیزیولوژی دستگاه تناسلی و احکام اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری و ۰۰۰۰
- ۳- فیزیولوژی و تکامل جنین و مادر هنگام بارداری ، تغییرات فیزیولوژیک دستگاههای مختلف در بارداری
- ۴- بهداشت و مراقبتهای دوران بارداری ، تشخیص حاملگی و علائم آن ، آزمایشات لازم و موارد اختلال آنها
- ۵- ناراحتیهای جزئی دوران حاملگی (نظیر گوارش ، علائم ادراری ، تهوع و استفراغ و ۰۰۰) همراه با ذکر موارد غیر طبیعی
- ۶- انواع لگن از نقطه نظر علم زایمان
- ۷- انواع وضع قرارگیری جنین در رحم شامل روشهای تشخیصی ۰۰۰۰
- ۸- آموزشهای ویژه مادران باردار و آماده کردن ایشان برای زایمان و مشاوره های لازم
- ۹- Case های شایع دوران بارداری و مراقبتهای آنها نظیر :

پره اکلامپسی، سقط، اختلالات مایع آمنیون و اختلالات جفت - Rh منفی، حاملگیهای زودرس،
دیورس و دچار اختلال رشد، چند قلبی- عفونت ادراری و کلیوی، استفراغهای شدید، آنمی،
دیابت

بارداری و زایمان (۲)

کد درس : ۲۱-۲

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز یا همزمان : بارداری و زایمان (۱)

- هدف : ۱- کسب مهارت‌های لازم در هدایت و رهبری و انجام زایمان عادی و مراقبت‌های مربوطه
۲- کسب مهارت‌های لازم در هدایت و رهبری مراحل مختلف اول ، دوم ، سوم ، چهارم و بلافاصله بعد از زایمان در ارتباط با مادر ، جنین و نوزاد
۳- مهارت در کاربرد تکنیک‌های جدید زایمان و ارائه خدمات مامایی
۴- دادن آموزش بهداشت بعد از زایمان به مادر و خانواده با در نظر گرفتن مسائل اجتماعی ، فرهنگی و مذهبی

سرفصل درس : (۵۱ ساعت)

- مراحل مختلف زایمان عادی از نظر بالینی و تئوری
- مرحله قبل از شروع انقباضات (سبک شدن) ، تشخیص دردهای کاذب با حقیقی و ۰۰۰)
- نکات مورد توجه در مراحل مختلف زایمان
- عوامل موثر در پیشرفت زایمان
- مرحله اول زایمان ، مکانیسم ها ، نظیر مکانیسم شروع دردهای زایمان ، فیزیولوژی درد و ۰۰۰
- مرحله دوم زایمان ، مکانیسم ها ، نکات و مراقبت‌ها و ۰۰۰۰
- مرحله سوم زایمان ، مکانیسم ها ، نکات ، مراقبت‌ها و ۰۰۰
- مرحله چهارم و Postpartum ، مکانیسم ها ، نکات، مراقبت‌ها از جمله ، Management کامل خونریزیهای این مرحله و داروهای مصرفی
- آموزش به مادر در رابطه با مراحل مختلف زایمان و بعد از زایمان
- ایجاد آمادگی‌های لازم برای مادر در رابطه با زایمان
- ورزش‌های موثر در رابطه با تسهیل امر زایمان و مراحل بعد از زایمان
- عوارض بعد از زایمان شامل عفونت های دستگاه تناسلی و دیگر دستگاهها- شوک عفونی
- زایمان در موارد جفت سر راهی و جدایی زود رس جفت

بارداری و زایمان (۳)

تعداد واحد : ۳

کد درس : ۳-۲۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز یا همزمان : بارداری و زایمان (۲)

- هدف : ۱- تشخیص بارداری های غیر عادی و پیش بینی نوع زایمان ، شناخت کامل موارد غیر طبیعی در زایمان و انجام بعضی از زایمانهای غیر طبیعی
- ۲- افزایش دانش فراگیر در عوامل بوجود آورنده زجر جنین و استفاده از دستگاهها و تکنولوژی جدید در تشخیص و درمان
- ۳- شناخت فوریت‌های مامایی و موارد انتقال خون در مادر و جنین
- ۴- پایبند بودن به محدودیت های و مسئولیت‌های حرفه ای و رعایت موازین شرعی در ارائه خدمات مامایی

سرفصل درس : (۵۱ ساعت)

زایمان غیر عادی و مکانیسم زایمان در موارد ذیل :

دستوشی شامل :

- عوارض ناشی از ناهنجاری های لگن و دستگاه تناسلی و ضایعات کانال زایمانی .
- عوارض ناشی از ناهنجاری های پرده های جنین - جفت - بند ناف و مایع آمنیوتیک .
- عوارض ناشی از ناهنجاری های جنینی و تأثیر آن در مکانیسم زایمان - عدم تجانس سر جنین با لگن .
- عوارض مربوط به زودرسی و دیررسی
- عوارض مربوط به انقباضات غیر طبیعی رحم
- نمایش OP - طولانی شدن مراحل مختلف زایمان .
- نمایش های غیر عادی ، دست ، پا ، مالوره های زایمانی ، نمایش بند ناف و سقوط آن
- دوقلوئی و چند قلوئی
- عوارض مرحله سوم - خونریزی (در اثر اعمال رحم - صدمات و ...) ، شوک خونریزی (هیپوولمیک)
- صدمات وارده به کانال زایمانی ، پارگی ، هماتوم و ...
- باقیماندن جفت و پرده ها
- زجر جنین در دوران بارداری و زایمان و انواع مختلف آن همراه با اقدامات لازم

- عوامل مربوط به جفت - اثر داروها بر روی مادر و جنین - روشهای نوین تشخیص زجر جنین
- آشنایی کامل با انواع مانیتور ها و کاربرد آن
- موارد جراحی در مامایی :
- موارد استفاده از واکيوم و فورسپس وطریقه انجام آن و عوامل مربوطه
- سزارین - مراقبتهای مربوط قبل و بعداز عمل از مادر و نوزاد ، سزارین هیستریکتومی ، بستن لوله ، عفونت زخمها و آنسیزیون
- تشخیص ، Management ، اقدامات اولیه و نهایی در فوریتهای مامایی شامل :
- پارگی رحم ، برگشتن رحم، پروسیدانس بند ناف ، آمبولی مایع آمینوتیک
- موارد انتقال خون در مادر و نوزاد و ...
- زایمان در دیابتی ها ، زایمان در قلبی ها و اختلالات و نارسایی های قلبی در بعد از زایمان

بارداری و زایمان (۴)

کد درس: ۲۱-۴

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: بارداری و زایمان ۱ و ۲

هدف: آشنایی کامل با اصول زایمان در منزل و Birth center

کسب مهارت در انجام زایمان در منزل و Birth center

سرفصل درس: (۱۷ ساعت)

- اصول زایمان در منزل
- تجهیزات مورد نیاز
- شرایط مناسب و انتخاب مادر برای زایمان در منزل
- آموزشهای لازم به مادر در زمینه آمادگی برای زایمان در منزل ، شیردهی ، ورزشها ، ...
- نقش ماما در زایمان در منزل
- سیستم پزشکی با مراکز Birth center و نحوه کار آن با توجه به تجربه سایر کشورها

کارآموزی بارداری وزایمان (۱)

کد درس: ۱-۲۲

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: کارآموزی

پیشنیاز: بارداری وزایمان (۱)

- هدف: ۱- آشنائی و انجام کنترل حاملگی در مادران باردار در درمانگاه های مامایی
- ۲- آشنائی و انجام آموزش مادران باردار در رابطه با حاملگی وزایمان، شیردهی ....
- ۳- تشخیص زمان شروع زایمان از طریق معاینات لازم .
- ۴- آشنائی با پذیرش مادران جهت زایمان .
- ۵- آشنائی با وظایف انسانی و اخلاقی ماما در قبال مادر باردار ، همراهان ورعایت موازین شرعی و اسلامی.

سرفصل دروس: (۶۸ ساعت)

- انجام معاینات واژینال جهت تشخیص شروع زایمان و مراحل پیشرفت زایمان .
  - انجام مراقبتهای دوران بارداری و آزمایشات لازم - نسخه نویسی - تشخیص موارد غیر طبیعی و پیگیری آنها.
  - انجام آموزشهای لازم به مادر و پدر در رابطه با زایمان و طی دوران حاملگی سالم و آمادگی جهت پدر ومادر شدن.
  - انجام ورزشهای لازم دوران حاملگی جهت آمادگی برای زایمان .
- موارد فوق در درمانگاههای مامایی (PRENATAL CARE) زیر نظر مربی مامایی انجام می پذیرد.

کارآموزی بارداری و زایمان (۲)

کد درس: ۲۲-۲

تعداد واحد: ۲/۸
نوع واحد: کارآموزی

پیشنیاز: بارداری و زایمان (۲) نظری

هدف: ۱- کسب توانائی و اداره و انجام زایمانهای طبیعی در خانمهای چندزا

۲- کسب توانائی تشخیص زایمانهای طبیعی از غیر طبیعی

۳- کسب توانائی انجام مراقبتهای لازم از مادر و نوزاد

۴- کسب توانائی اداره مرحله بعد از زایمان و کنترل زانو از نظر مواردی نظیر خونریزی و ...

سرفصل دروس: (۱۳۶ ساعت)

- انجام زایمانهای طبیعی در خانمهای چندزا- درخواست آزمایشات لازم
- اداره مراحل Post Partume - انجام معاینه مادر و ترخیص او بعد از زایمان
- آموزش - مشاوره یا مادر در موارد تنظیم خانواده - شیردهی و ...

موارد فوق تحت نظر مربی ماسایی در اطاق زایمان و بعد از زایمان در زایشگاهها انجام می گیرد.

۵۷۸۰
۸۵۰۲۰۲۷
۵۷۸۰
۸۵۰۲۰۲۷

کارآموزی بارداری و زایمان (۲)

کد درس: ۲-۲۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارآموزی

پیشنیاز: بارداری و زایمان (۲) نظری

هدف: ۱- کسب توانائی و اداره و انجام زایمانهای طبیعی در خانمهای چندزایا

۲- کسب توانائی تشخیص زایمانهای طبیعی از غیر طبیعی

۳- کسب توانائی انجام مراقبتهای لازم از مادر و نوزاد

۴- کسب توانائی اداره مرحله بعد از زایمان و کنترل زائو از نظر مواردی نظیر خونریزی و ...

سرفصل دروس: (۱۳۶ ساعت)

- انجام زایمانهای طبیعی در خانمهای چندزایا- درخواست آزمایشات لازم
- اداره مراحل Post Partume - انجام معاینه مادر و ترخیص او بعد از زایمان
- آموزش - مشاوره با مادر در موارد تنظیم خانواده - شیردهی و ...

موارد فوق تحت نظر مربی مامایی در اطلاق زایمان و بعد از زایمان در زایشگاهها انجام می گیرد.

کارآموزی بارداری و زایمان (۳)

کد درس: ۲۲-۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارآموزی

پیشنیاز: بارداری و زایمان (۳) واحد نظری

هدف: کسب آشنایی و مهارت در انجام زایمانهای اول زا و انجام اپی زیوتومی
کسب آشنایی و مهارت در انجام زایمانهای غیر طبیعی نظیر دو قلوئی، BREECH،
کسب آشنایی و مهارت در کاربرد وسایلی نظیر مانیتور جنینی، فورسیس واکتوم، کوراز و کورتاز.

سرفصل درس: (۱۳۶ ساعت)

- انجام زایمانهای اول زا، اپیزیوتومی و ترمیم پارگیها.
  - اداره زایمانهای غیر طبیعی نظیر BREECH، دو قلوئی - زایمانهای زود رس، دیررس و ...
  - انجام تحریک زایمانی و تجویز داروها در CASE های مختلف - انجام مایع درمانی و خون درمانی.
  - کاربرد وسایلی نظیر واکتوم، فورسیس، مانیتور جنینی و NST، OCT و بیوفیزیکال زیر نظر استاد و مربی مربوطه.
  - انجام مواردی نظیر کوراز، کورتاز و دقت سرپرستی استاد و مربی مربوطه.
  - انجام آموزشها و مشاوره لازم به مادر - درخواست آزمایشات لازم.
  - اداره و کنترل مرحله بعد از زایمان - انجام معاینه مادر و ترخیص او بعد از زایمان - تسخه نویسی.
- موارد فوق در زایشگاه ها و در اطاق زایمان زیر نظر استاد و مربی مانایی انجام می گیرد.

آزمایشات کاربردی در مامایی

کد درس: ۲۳

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: بارداری و زایمان

هدف: آشنایی با آزمایشات متداول دوران بارداری به منظور بهبودی و سلامت عمومی مادر در زمان حاملگی و پیشگیری و درمان عوارضی که در مراحل مختلف بارداری ایجاد میشود.

سرفصل درس: (۲۷ ساعت)

بخش الف: نظری ۲۰ ساعت

- ۱- تست گراویندکس
- ۲- گروه خون و RH - اسمیر خون محیطی
- ۳- COOMBS مستقیم و غیر مستقیم و تیتر آنتی بادیها
- ۴- CROSSMATCH و تطبیق کردن خون
- ۵- آزمایش کامل ادرار، دانسیته، PH و تغییرات در حاملگی و کشت ادرار
- ۶- C.B.C و پلاکت، فیبرینوژن
- ۷- اسپرم و شمارش تشخیص مورفولوژی اسپرم
- ۸- آزمایش ترشح واژن و انواع کشت آن
- ۹- (POST COITA TEST) P.C.T
- ۱۰- اندازه گیری هورمونیا نظیر BhCG
- ۱۱- اندازه گیری اوره - اسیداوریک کراتینین - قند - چربیها - آهن درخون

بخش ب: عملی ۲۰ ساعت

انجام آزمایشات فوق توسط دانشجو تحت نظر متخصص ذیربط در آزمایشگاههای مربوطه. برنامه عملی میتواند بصورت جلسات ۳ ساعته یا ۴ ساعته که ساعت اول آن درس نظری ارائه شده و ساعات بعدی کار عملی انجام شود ارائه گردد.

نوزادان

کد درس : ۲۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

- هدف : ۱- شناخت حالات نوزاد و شیرخوار در هنگام سلامت و بیماری و تشخیص نیازها و تصمیم مناسب بویژه در نوزادان آسیب پذیر (نظیر نوزاد نارس و غیره)
- ۲- تشخیص و شناخت ناهنجاریها و بیماریهای نوزاد و شیرخوار ، توان در انجام معاینات
- ۳- شناخت نحوه رشد و تکامل و نقش تغذیه و شیر مادر بر سلامت کودک و مهارت در آموزشهای مربوطه
- ۴- رعایت اصول بهداشتی و مواد پیشگیری از جمله واکسیناسیون در مورد سلامت نوزاد و شیرخوار و دادن آموزشهای لازم به مادر و خانواده

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- ۱- رشد و تکامل در دوره های مختلف زندگی (ذهنی و روانی و جسمی)
- ۲- شرح حال نوزاد و شیرخوار و امتحان بالینی
- ۳- نوزاد طبیعی و نوزاد نارس ، تشخیص و تعیین سن
- ۴- تشخیص نوزادان پرخطر ، حوادث داخل اطاق زایمان
- ۵- آپکارو احیای نوزاد و مراحل ، وسایل و تجویزات دارویی آن
- ۶- آسفیکی (پاتوفیزیولوژی ، عوارض و مراقبتها)
- ۷- آپنه نوزادی (پاتوفیزیولوژی ، خطرات و نحوه احیا و اقدامات دارویی)
- ۸- صدمات مهم تولدی به اعصاب و اعضای مختلف
- ۹- اختلالات تنفسی شامل RDS ، آپیراسیون ، سیانوز ، نشست و نفوذ هوا از ریه ها ، ناهنجاریهای تنفسی ، اختلالات نای و مری ، تنگی مجرای خلف بینی ، هرنی دینافراگم ، میکروسفالی ، تراکئومالاسی و ۰۰۰ (علائم ، عوارض ، اقدامات درمانی مراقبتی)
- ۱۰- اختلالات دستگاه ادراری تناسلی در زمان تولد (علائم ، عوارض اقدامات درمانی و مراقبتی)
- ۱۱- عفونتهای نوزادی (فیزیوپاتولوژی ، سیر بالینی ، علل تشخیص ، درمان و مراقبتها)
- ۱۲- یرقان نوزادی (فیزیوپاتولوژی ، انواع ، سیر بالینی ، علل تشخیص ، درمان و مراقبتها)
- ۱۳- تشنج در نوزادان (فیزیوپاتولوژی ، علل ، درمان و مراقبتها)
- ۱۴- تغذیه در نوزاد و شیرخوار با تاکید بر تغذیه با شیر مادر و هم اتاقی با مادر

(Roomig – in)

نحوه آموزش در دوران بارداری و بعد از زایمان ، ارزشها و مزایای شیرمادر ، مقایسه شیر مادر با دیگر انواع شیرها و تغذیه مصنوعی ، اختلاف بین ترکیبات فرمولهای نوزادان نارس و طبیعی و فرمولهای استاندارد ، فرمولهای بدون لاکتوز ، تجویز گلوکز و تغذیه وریدی به جای شیر مادر ، تغذیه اضافی و تکمیلی در شیرخواران ، تغذیه در سالهای بعد .

۱۵- اختلالات تغذیه ای در شیرخوار و کودک شامل یبوست ، آنروفازی ، اسهال و استفراغ ، بررسی متابولیسم آب و الکترولیتها و عدم تعادل آنها در شیرخوار ، مایع درمانی داخل وریدی ، مصرف گلوکز داخل وریدی ، الکترولیتها ، میزان کالری و اسمولاریتی محلولهای مورد مصرف ، راههای دفع الکترولیتها ، تغذیه وریدی و عوارض آن و مراقبتهای لازم ، برنامه تجویز آب و غذا ، انواع سوء تغذیه ، چاقی .

۱۶- کمبود ویتامینها در نوزاد و شیرخوار (عوارض ، پیشگیری ، درمان)

۱۷- پیشگیری شامل برنامه کامل واکسیناسیون عادی ، واکسیناسیون در موارد تاخیری و غیر معمول پیشگیری های بهداشتی مختلف در مورد اندامهای بدن پوست ، سر ، گوش و حلق و بینی ، قلب و عروق ، گوارش و ژنیتال .

* توجه : این درس باید فقط توسط متخصص نوزادان تدریس شود .

بیماریهای کودکان

کد درس: ۲۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: ۱- شناخت حالات کودک در هنگام سلامت و بیماری و تشخیص نیازها و تصمیم مناسب در انتخاب اولویتها در اجرای آنها.

- ۲- تشخیص و شناخت ناهنجاریها و بیماریهای کودکان، توان انجام معاینات و اقدامات لازم در هر مورد.
- ۳- مهارت آموزش به مادر و خانواده در مورد تغذیه کودک و همچنین در موارد بیماریهای کودک.
- ۴- رعایت اصول بهداشتی و موارد پیشگیری در مورد سلامت کودک و آموزش آن به مادر و خانواده.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- ۱- پیشگیری های بهداشتی مختلف در مورد اندامهای مختلف بدن و در مورد روان کودک و تربیت او تا آمادگی برای بلوغ - نکات و اصول پیشنهادی اسلام در این زمینه.
- ۲- گرفتن شرح حال از کودک و امتحان بالینی.
- ۳- متابولیسم انواع ویتامینها (محلول در آب و در چربی) - اختلالات آنها و اختلالات جذب.
- ۴- اختلال متابولیسم مواد سه گانه (قندها - چربیهای مرکب و ساده - پروتئینها و متفرقه نظیر MOS و غیره) .
- ۵- آلرژی وایمی و اختلالات شایع آن .
- ۶- روماتیسم حاد مفصلی و بیماریهای یافت هم بند.
- ۷- مسائل و بیماریهای عفونی کودکان شامل :
مسائل کلی - آنتی بیوتیک درمانی - نحوه استفاده - مسئله سرایت و راههای آن) - مننژیت - آنفالیست - گاستروانتریت .
عفونتهای استرپتوکوکی (نایسریا) ، استافیلوکوکی (لیستریا) - پنوموکوکی (عفونتهای شایع) هموفیلی .
بروسلوز - سالمونلاز
سل
عفونتهای ویروسی (بشوری و غیربشوری)
عفونتهای پروتوزوئرها - انگلها و قارچها

۸- مسائل دستگاه قلب و عروق شامل آناتومی، فیزیولوژی، جنین شناسی قلب و گردش خون جنینی و نوزادی - مکانیسم تنفس و گردش خون.

بیماریهای قلبی مادرزادی (سیانوزن و غیر سیانوزن)

بیماریهای نارسایی قلبی در نوزاد و کودک

۹- دستگاه تنفسی شامل آناتومی و فیزیولوژی و جنین شناسی.

ناهنجاریهای مادرزادی مهم و شایع و انواع عفونتهای دستگاه فوقانی تنفس شامل سینوسها - حلق

و بینی و حنجره و نای و عفونتهای تنفسی تحتانی شامل نای و ریه ها - انسداد های تنفسی.

۱۰- دستگاه گوارش شامل آناتومی، جنین شناسی و فیزیولوژی - ناهنجاریهای مادرزادی.

گاستروانتریت حاد و مزمن - دزهیدراتاسیون و نحوه مقابله و درمان

سوء جذب ها - بیماریهای کبدی شامل هپاتیت - کولستازوسیروز - نارسایی کبد

بیماریهای پانکراس مثل پانکراتیت و موکوویسیدوز

۱۱- خون شامل لکوسیت ها، گلبولهای قرمز - پلاکتها - بافت شناسی - فیزیولوژی و تغییرات انواع آنمی

- اختلالات و کمبود و افزایش پلاکت و اثرات آن.

اختلالات انعقاد و نوع اکتسابی و مادر زادی آن

ترانسفوزیون و نحوه عوارض آن.

لوسمی

۱۲- اختلالات متابولیک و بیماریهای عمده آن.

۱۳- اختلالات آندوکراین شامل دیابت قندی و بیمزه - ایهام جنسی و بلوغ زود رس - اختلالات تیروئید

- پانکراس و پاراتیروئید.

۱۴- مسمومیت های شایع کودکان.

۱۵- بیماریهای بدخیم و تومورهای شایع.

۱۶- بیماریهای شایع استخوانی و مفصلی - بیماریهای عضلانی - چشمی - گوش - پوست

۱۷- پیشگیری، از انواع بیماریهای روانی کودکان.

۱۸- اندامهای بیولوژیک طبیعی در کودکان.

* توجه: این درس باید فقط توسط متخصص کودکان تدریس شود.

بیماریهای کودکان

کد درس : ۲۷

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : کارآموزی

پیشنیاز : کودکان

هدف : تشخیص بیماریها و اورژانسهای کودکان

سرفصل دروس : کارآموزی (۶۸ ساعت)

مشاهده و انجام گرفتن شرح حال ، معاینات بالینی و تشخیص بیماریهای کودکان و توان تشخیص سلامت از بیماری و انجام اورژانسها زیر نظر استاد مربوطه و مربی مامایی در درمانگاه و بخش کودکان .

نشانه شناسی و معاینات فیزیکی

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۲۸

نوع واحد : نظری - کارآموزی

پیشنیاز : دروس پایه

هدف : آشنایی کامل با اصول معاینه بالینی و گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی - همراه با بیمار بردن وسایل معاینه .

سرفصل دروس : (۸۵ ساعت)

الف : نظری ، (۱۷ ساعت)

- مقدمه و آشنایی با تکامل روشهای تشخیصی بیماریها و همچنین طرز برخورد با بیمار و شروع مصاحبه
- مشخصات بیمار ، نام جنس ، سن ، محل تولد ، محل سکونت ، تاهل ، تاریخ مراجعه رنوس شکایتای بیمار
- رنوس شکایتهای بیمار
- شرح بیماری کنونی : ترتیب شکایتها از زمان شروع تا موقع گرفتن شرح حال شامل سیر علامت مربوطه ، کیفیت و کمیت ، کارهای تشخیصی و درمانی که تا کنون صورت گرفته است .
- سوابق بیمار :
- ۱- بیماریهای طبی عمومی و سوابق بستری شدن در بیمارستانها .
- ۲- مصرف دارو در گذشته ، آلرژی دارویی (و دیگر آلرژیها)
- ۳- اعمال جراحی ، تصادفات
- ۴- سوابق شخصی و اجتماعی : ازدواج ، سواد ، تعداد اولاد ، سنین و وضع سلامت آنها ، اعتیاد (الکل و سیگار ، مواد مخدر و غیره)
- ۵- سوابق فامیلی : سنین وضع سلامت پدر ، مادر ، خواهران ، برادران ، در صورت مرگ و علت و سن در موقع مرگ و علت و سن در موقع مرگ ، وجود یا عدم وجود امراض ارثی و امراض مهم .
- بررسی و مرور دستگاهها شامل : پوست و مو ، سر ، چشم ، گوش و حلق و بینی ، تنفسی ، قلب و عروق ، گوارشی ، غدد ، ادراری ، تناسلی ، عضلات و استخوان ها و مفاصل ، اعصاب و روان .

۳ ساعت

- آماده کردن بیمار برای معاینه و لوازم مورد استفاده و نحوه انجام امتحان فیزیکی

- شرح وضعیت عمومی بیمار (سطح هوشیاری ، وضعیت بیمار در موقع معاینه ، همکاری ، قد ، وزن ، تغذیه و ۰۰۰)
- علائم حیاتی : فشار خون ، نبض ، تنفس ، درجه حرارت
- امتحان پوست و ضمام
- امتحان غده لنفاوی و سیستم خونساز
- امتحان سروگردن و گوش و حلق بینی
- امتحان چشم
- امتحان قفسه سینه و پستانها
- امتحان ریه‌تین
- امتحان قلب و عروق
- امتحان شکم
- امتحان دستگاه ادراری و تناسلی
- امتحان اندامها و تنفس فقرات
- امتحان غده داخلی
- امتحان اعصاب و روان
- طریقه نوشتن پرونده بیمار ، خلاصه شرح حال و یافته های بالینی و پاراکلینیکی ، فهرست مسائل بیمار (Problem List) و راه حلها (Plan) ، تشخیص های افتراقی و نوشتن گزارش روزانه
- ب - کارآموزی (۶۸ ساعت) در درمانگاه و بخشهای داخلی ترجیحاً
- مامایی و زنان و یا دارای زنان باردار انجام شود.
- شامل شرح حال گرفتن و معاینات فیزیکی و گذاردن تشخیص زیر نظر مربی مامایی و متخصص داخلی بعنوان استاد بالینی و در پایان امتحان از معاینات فیزیکی از دانشجوی به عمل آید.

فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی و جراحی و عفونی (۱)

تعداد واحد : ۳

کد درس : ۲۹-۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تشریح ، فیزیولوژی ، ژنتیک ، بافت شناسی ، آسیب شناسی ، میکروب شناسی ، انگل شناسی ، همچنین همزمان با درس نشانه شناسی و معاینات فیزیکی ارائه گردد

هدف :

- ۱- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زن باردار مبتلا به عدم تعادل مایعات و الکترولیت ها ، عدم تعادل اسید و باز ، عدم تبادلات گازی و بیماریهای دستگاه قلب و عروق ، دستگاه تنفسی ، و دستگاه ادراری و اثرات آن در بارداری و زایمان و بعد از زایمان و تشخیص مشکلات و احتیاجات مادر و تصمیم مناسب در انتخاب اولویتها در اجرای مراقبتهای مربوطه .
- ۲- کاربرد یافته های علمی و ارائه خدمات به بیماران یا زنان باردار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی لازم در موارد لزوم .
- ۳- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای ، پایبند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین اسلامی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه و تأمین سلامت آنها .

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

الف : کلیات جراحی و آب و الکترولیتها (۱۲ ساعت)

- ۱- تعاریف سلامت و بیماری و اصطلاحات مربوط به بیماریها ، منشاء طبقه بندی بیماریها و عوامل موثر بر بروز بیماریها .
- ۲- آب و الکترولیتها بویژه در بیماران عمل شده : ترکیب طبیعی مایعات بدن ، آب و الکترولیت مورد نیاز بیماران عمل شده و ۰۰۰ فاکتورهایی که موجب نقصان و تغییر میزان احتیاج می شوند
- ۳- از دست دادن غیر طبیعی مایعات بدن و شیفت مایعات و نقصان و ازدیاد حجم مایعات و الکترولیتها
- ۴- تعادل اسید و باز (انواع اسیدوز و آلکالوز)
- ۵- اهمیت تغذیه در مریض جراحی و تغذیه وریدی
- ۶- هموستاز و خونریزیهای جراحی ، بررسی بیمار از نظر خونریزی و مواد ضدانعقادی
- ۷- ترانسفوزیون و مسائل آن
- ۸- شوک هموراژیک
- ۹- شوک گرم منفي

۱۰- کلیات عفونتهای جراحی

ب: قلب (۱۸ ساعت)

- ۱- آناتومی ، فیزیولوژی ، فعالیت الکتریکی ، گردش خون ، اعصاب و تنظیم متابولیسم میوکارد بطور مختصر
- ۲- تظاهرات و علائم بالینی بیماریهای قلب و عروق و مینای فیزیوپاتولوژی و معاینه بیماران قلبی : درد ، تنگی نفس ، طیش قلب ، ورم ، سنکوپ ، سیالوز و غیره ، بررسی وضع عمومی بیمار ، معاینه شریانهها و نحوه اندازه گیری فشار خون ، معاینه ریهها، معاینه قلب مشاهده ، لمس و بررسی ضربه های جلوی قلبی ، سمع ، بررسی صداهای طبیعی و غیر طبیعی بر مبنای فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی ، انواع سوفل ها و مکانیسم ایجاد آنها.
- ۳- اصول الکتروفیزیولوژی قلب طبیعی ، کلیات ایجاد و انتشار امواج الکتریکی ، اختلالات ریتم و هدایت ، بلوکها ، هیپرتروفی ها و پیس میکر.
- انواع بیماریهای قلبی با تأکید بر علت ، فیزیوپاتولوژی ، علائم ، تشخیص افتراقی ، درمان پیش آگهی و پیشگیری شامل :

۴- تب روماتیسمی

- ۵- بیماریهای درجهای قلب (تنگی ، نارسائی و پرولاپس دریچه ها)
- ۶- بیماریهای مادرزادی قلب بویژه انواع شایع آن
- ۷- افزایش فشارخون شریانی بویژه در حاملگی
- ۸- کاهش فشارخون شریانی (سنکوپ ، شوک هیپوولمیک و نرمولمیک) بویژه در حاملگی
- ۹- بیماریهای عروق کروز (ایسکمی ، آنژین صدری ، انفارکتوس)
- ۱۰- بیماریهای عضله قلب : میوکاردیتها و کاردیومیوپاتی ها بویژه در حاملگی و بعد از زایمان
- ۱۱- نارسائی قلب: انواع و اورژانسهای آن بویژه در حاملگی و لیبر
- ۱۲- اندوکاردیت عفونی و بیماریهای پریکارد
- ۱۳- افزایش فشارخون در عروق ریه و قلب ریوی: هیپرتانسیون اولیه و ثانویه ، آمینولی ریه و انفارکتوس ریه بویژه در حاملگی و زایمان
- ۱۴- تغییرات قلب و عروق ، حجم و فشار خون در حاملگی و لیبر ، حاملگی پس از جراحی قلب و مصرف آنتی کواگولانها و دیگر داروها در حاملگی و مراقبت و درمان مادران حامله با بیماریهای قلبی در حاملگی ، لیبر و بعد از زایمان.
- ۱۵- احیاء قلب و ریه - CCU
- ۱۶- دستگاه تنفسی (۱۰ ساعت)
- ۱- اصول آناتومی و فیزیولوژی ، تشانه شناسی و مکانیسم صداها
- ۲- بیماریهای عفونی (پنومونی ، آسپه ، پرونشکنازی ، سل)
- ۳- بیماریهای انسدادی (Copd ، آسم) مجاری ریه
- ۴- بیماریهای بدخیم

- ۵- آمبولی ریه
- ۶- بیماریهای پلورو مدیاستن و دیافراگم
- ۷- موارد ICV ونتیلاتورها و تست های تشخیصی بیماریهای ریه ICU
- ۸- RDS و نارسائی حاد و مزمن ریه

د- جراحی قفسه سینه (۴ ساعت)

شامل جراحیهای قلب و عروق بزرگ ، تومورها ، کیستها و سرطانها در قفسه سینه ، جراحی پستان ، آنژیوگرافی ورادیلوژی

هـ : دستگاه ادراری (۱۰ ساعت)

- ۱- آناتومی و فیزیولوژی و جریان خون کلیوی و فیلتراسیون و عوامل تنظیم کننده آن ، تاثیر مواد تنگ کننده عروق ، نقل و انتقال سدیم ، پتاسیم و آب و هیدروژن ، سیستم رنین و آنژیوتانسین ، تنظیم کلیسم ، فسفر و ویتامین D
- ۲- فیزیوپاتولوژی و نشانه های بیماریهای کلیه شامل هماتوری ، پروتئینوری ، دیژوری ، پلی اوری ، اولیگوری و ادم .

۳- روشهای تشخیص آزمایشگاهی در بیماریهای کلیه

۴- گلوMERONفریت حاد و نارسائی حاد کلیه

۵- نارسائی مزمن کلیه و اورمی

۶- عفونتهای کلیه و مجاری ادراری و نفریت اترنستیبل

۷- سندرم نفروتیک

۸- کلیه و آبستنی ، کلیه و داروها

۹- آب و الکترولیتها و اختلالات اسید و باز

۱۰- پرفشاری خون اولیه کلیوی

۱۱- کلیه و بیماریهای کلاژن

۱۲- کلیه و بیماریهای سیستمیک

۱۳- بیماریهای مادر زادی و تومورها

و- جراحی دستگاه ادراری (۲ ساعت)

شامل سنگها ، تومورها ، عفونتها ، ناهنجاریهای مادرزادی بویژه در نوزاد - تروماها و فوریتها .

فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی و جراحی عفونی (۲)

کد درس : ۲۹-۲

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی و جراحی و عفونی (۱)

هدف :

- ۱- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زن باردار مبتلا به بیماریهای فردی، پوست و آمیزشی، عفونی، گوش و حلق و بینی، چشمی، ارتوپدی و اعصاب، اثرات آنها در بارداری و زایمان و بعد از زایمان و تشخیص مشکلات و احتیاجات مادر و تصمیم مناسب در انتخاب اولویتهای در اجرای مراقبتهای.
- ۲- کاربرد یافته های علمی و ارائه خدمات به بیماران یا زنان باردار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی لازم در موارد لزوم.
- ۳- تشخیص مسئولیتهای و محدودیتهای حرفه ای، بایبند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین اسلامی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه وتأمین سلامت آنها.

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

الف : خون (۱۰ ساعت)

- ۱- فیزیولوژی سیستم خون ساز و لنفاوی
- ۲- تعریف کم خونی، اندکسهای گلبول قرمز، تقسیم بندی کم خونی، مکانیسم های جبرانی، علائم و نشانه های آنمی
- ۳- متابولیسم آهن و آنمی فقر آهن
- ۴- آنمی های همولیتیک (داخل عروقی و خارج عروقی)
- ۵- فیزیوپاتولوژی گلبولهای سفید (لکوسیتی و لکوسیتوز)
- ۶- فیزیولوژی هموستاز
- ۷- بیماریهای خونریزی دهنده پلاکتی، تشخیص و درمان
- ۸- بیماریهای خونریزی دهنده انعقادی تشخیص و درمان
- ۹- گروههای خونی
- ۱۰- فرآورده های خونی و کاربرد و عوارض آن
- ۱۱- تالاسمی ها، اصول، تشخیص و پیشگیری
- ۱۲- نحوه برخورد و چگونگی اداره بیمار مبتلا به خونریزی حاد

۱۲- لئفومها

۱۴- لوسمی ها

۱۵- آنمی مگالوبلاستیک بخصوص کمبود فولات

ب: دستگاه گوارش (۱۲ ساعت)

۱- مری : آناتومی ، بافت شناسی و فیزیولوژی ، مکانیسم عمل بلع و اسنفکترها ، فیزیوپاتولوژی علائم مری

(دیسفاژی ، درد مری ، رگورژیتاسیون و ادینوفازی) ، ازوفازیت اسپاسم مری

۲- معده و دوازدهه : آناتومی ، بافت شناسی و فیزیولوژی (مکانیسم تخلیه معده ، مکانیسم ترشح معده) ، فیزیولوژی ، تشخیص و درمان زخم معده و دوازدهه ، گاستریت ها سرطانیها ، زخمهای ناشی از دارو و استرس.

۳- روده باریک : آناتومی و بافت و فیزیولوژی (حرکات روده ، مکانیسم جذب آب و الکترولیتها ، پروتئینها ، چربیها. کربوهیدراتها ، ویتامینها ، آهن ، فسفر و کلسیم) پاتوفیزیولوژی ، تشخیص و درمان سندروم سوء جذب ، سندروم سوء هضم و علل آنها ، انگلهای روده ، اسهال و مکانیسم آن ، انواع اسهال همچنین بیماریهای مهم روده باریک نظیر سل ، لنفانژکتازی ، کرون ، سندروم رشد میکروبی و از دست رفتن پروتئین و توهورها.

۴- روده بزرگ : آناتومی و بافت و فیزیولوژی (مکانیسم عمل دفع و حرکات روده بزرگ ، جذب آب و نمک و اسفنگترکتوم) ، پاتوفیزیولوژی اسهال ، درد ، تنفس ، اسهال بلغمی ، اسهال خونی و همچنین بیماریهای روده بزرگ نظیر کولیت اولسروز ، آمیب ، کرون ، کولیت عفونی ، کولون تحریک پذیر ، سل ، دیورتیکول، پولیپ و تومور .

۵- کبد : آناتومی ، بافت ، فیزیولوژی (نقش کبد در متابولیسم کربوهیدراتها ، پروتئینها ، چربیها و مکانیسم و مراحل ترشح صفرا) فیزیوپاتولوژی ، تشخیص و درمان انواع سنگهای صفراوی و متابولیسم و پانتوتز عوارض داروها در کبد ، یرقانها ، هیپاتومگالی ، آیسه ها و تومورها ، سیروز.

۶- لوزالمعده : آناتومی و بافت و فیزیولوژی ترشح خارجی ، پاتوفیزیولوژی ، تشخیص و درمان پانکراتیتهای حاد و مزمن و تغییرات فیبروکسیتیک .

ج : جراحی گوارش (۴ ساعت)

شامل جراحیهای مری ، معده ، دوازدهه ، کبد ، کیسه صفرا ، پانکراس ، انسدادهای روده ، آپاندیسیت ، ضربه ها و خونریزیهای داخل شکمی ، خونریزیهای دستگاه گوارش ، شکم حاد.

د : غدد (۱۲ ساعت)

۱- کلیات آندوکرینولوژی ، تعاریف (هورمون ، آندوکرینولوژی) ، سیستم فیدبک ، رسپتورها، کمبودهای هورمونی ، افزایش هورمون ، مقاومت به هورمون.

۲- بیماریهای هیپوتالاموس و هیپوفیز: ارتباط هیپوتالاموس و هیپوفیز ، هورمونهای رها کننده ، هورمونهای محرکه ، افزایش GH ، کاهش GH ، آروتمهای بدون فونکسیون ، افزایش پرولاکتین ، عمل کمکاری هیپوفیز ، سندروم شیهان

۳- بیماریهای تیروئیدی: آناتومی و فیزیولوژی تیروئید، تستهای تیروئیدی، اسکن تیروئید، کمکاری تیروئید (علل و علائم و اصول درمان)، پرکاری (علل و علائم و اصول درمان)، تیروئیدیت ها، کانسره‌های تیروئید (برخورد با ندولها، بیماری پاراتیروئید)

۴- دیابت: تعریف انواع، فیزیوپاتولوژی، علائم کلینیکی، عوارض حاد، عوارض مزمن، اصول درمان، شوک هیپوگلیسمی و هایپرگلیسمی

۵- بیماریهای مهم غدد تناسلی: تمایز جنسیت، هرمافرودیسیم، فیزیوپاتولوژی تخمدان (علل و علائم و کاهش استروژن از جمله سندرم ترنر، علل و علائم افزایش استروژن از جمله سندرم P C O، تومورهای تخمدان (علائم کلینیکی و اصول درمان) آمنوره و علل و درمان آن، بیماریهای مربوط به بیضه (کمکاری اولیه و ثانویه و علل و علائم) عقبیمی و ناباروری، هیپوسوتیسیم، ژنیکوماستی

۶- بیماریهای مهم آدرنال: آناتومی و فیزیولوژی، اهمیت هورمونهای آدرنال، تستهای تشخیصی بیماریهای آدرنال، کمکاری اولیه، کمکاری ثانویه، سندرم کوشینگ، افزایش آلدوسترون اولیه، تومورهای آدرنال، فواید و عوارض کورتیکوستروئیدها

ب: جراحی غدد (۲ ساعت)

شامل جراحیهای تیروئید، پاراتیروئید و آدرنال

و: اعصاب (۸ ساعت)

۱- معاینات نورولوژیک، تاریخچه، فعالیت عالی قشری، حافظه، تکلم، شناخت انواع آفازی، دیمار پیو آپراکسی، شرح راههای هرمی و خارج هرمی، فیزیوپاتولوژی اختلالات مخچه‌ای رفلکسها، معاینات حسی و حرکتی

۲- فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان سردردها، فیزیولوژی دردها

۳- گردش خون مغزی و ضایعات قروق مغزی

۴- صرع

۵- دمانس

۶- انواع میوپاتی و بیماریهای صفحه محرکه

۷- فیزیوپاتولوژی اعصاب محیطی تشخیص و درمان و انواع نوروپاتی

۸- فیزیوپاتولوژی نخاع، تشخیص درمان و انواع ضایعات نخاعی

۹- مالتیپل اسکلروزیس

۱۰- بیماریهای اکستراپیرامیدال و اختلالات حرکتی

۱۱- ضایعات فضا گیر مغز (تومور، آبسه، همتوم ساب دورال، همتوم اپی دورال)

۱۲- افزایش فشار داخل جمجمه

۱۳- اتیولوژی، فیزیوپاتولوژی، مکانیسم ایجاد اغماء، لوکالیزه کردن محل ضایعات تشخیصی و درمان

اغماء

علاء سرمد

۱۴- سرگیجه

ز: جراحی مغز و اعصاب (۲ ساعت)

شامل ضربه های جمجمه و خونریزی مغزی، ضربه به نخاعی و خونریزی آن، ضایعات عروق داخل مغز، بیماریهای مادرزادی و تومورها

ح: جراحی عروق (۲ ساعت)

شامل انواع انسداد عروق، آنوریسم، آمبولی شریانی و ربوی و واریس ها.

فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی و جراحی عفونی (۳)

تعداد واحد : ۳

کد درس : ۲۹-۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی و جراحی و عفونی (۲)

هدف :

- ۱- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زن باردار مبتلا به بیماریهای پوستی و آمیزشی ، روماتوئیدی ، عفونی ، ارتوپدی ، گوش و حلق و بینی و چشم و اثرات آن در بارداری و زایمان و بعداز زایمان و تشخیص مشکلات و احتیاجات مادر و تصمیم مناسب در انتخاب اولویتها در اجرای مراقبتها.
- ۲- کاربرد یافته های علمی و ارائه خدمات به بیماران یا زنان باردار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی لازم در موارد لزوم .
- ۳- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای ، بایبند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین اسلامی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه وتأمین سلامت آنها.

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

- الف - پوست و آمیزشی (۱۴ ساعت)
- ۱- آناتومی ، فیزیولوژی ، سمیولوژی ، علائم و اصول درمان بیماریهای پوست
  - ۲- درماتیت
  - ۳- کهیر و آلرژی
  - ۴- بیماریهای کلاژن
  - ۵- پسوریازیس ، لیکن پلان
  - ۶- بیماریهای طاولی پوست
  - ۷- بیماریهای پوستی در زمان حاملگی
  - ۸- بیماریهای انگلی ، میکروبی ، قارچی و ویروسی پوست
  - ۹- سل و جنام
  - ۱۰- تومورهای پوست (خوش خیم و بدخیم)
  - ۱۱- خالها، پیگمانتاسیون ، خارش

۱۲- سیفیلیس ، شانکروئید ، L GV ، دونوآنوز

۱۳- ایدز ، هریس زینتالیا

۱۴- سایر بیماریهای مقاربتی ، سوزاک ، UTI ، زگیل ، کجلی کشاله ران ، تریکومونا

ب : عفونی (۱۴ ساعت)

۱- ویروالانس میکروبی ، پاتوژنز عفونتها (علل ، منابع ، راه انتشار ، دفاع بدن ، مراحل بیماری دوره کمون ، حمله و استقرار ، تشخیص ، اصول کلی درمان ، پیشگیری) ، واکسن و سرم ، جداکردن بیمار ، کنترل ناقلین، تدابیر بین المللی)

۲- تب : کنترل دمای بدن ، پاتوژنز تب ، بیماریهای تب دار ، بیماری های با کاهش حرارت ، علل تب ، اهمیت کلینیکی ، انواع تب ، مواجهه با تب ، اپیدمیولوژی تب ، بیماریهای تب دار و زودگذر ، بیماریهای تب دار طولانی)

۳- مکانیسم های دفاعی بدن در بیماریهای عفونی : پوست و مخاط و ترشحات بدن ، پلی مورفونوکلترها ، لنفوسیتها ، ماکروفاژها ، ایمنوگلوبولین ها ، سیستم کمپلمان ، عکس العمل بدن در واکنش های ایمنی و آنروزن

۴- امتحانات سرولوژی و پوستی

۵- شوک عفونی : علل و علائم ، صدمات به سلول و تغییرات همودینامیک

۶- عفونتهای کوکسی های گرم مثبت (استرپتوکوک ، استافیلوکوک)

۷- عفونتهای کوکسی های گرم منفی (مننژیت ، اورتریت)

۸- عفونتهای باسیل گرم مثبت (لیستریا)

۹- اصول درمان با آنتی بیوتیکها

۱۰- عفونتهای باسیل گرم منفی (وبا ، سالمونلا ، هموفیلوس ، شیگلا ، بروسلاز)

۱۱- عفونتهای اسپیروکتی (سیفیلیس)

۱۲- عفونتهای بی هوازی (کزاز ، بوتولیسم ، باکترئیدها)

۱۳- عفونتهای مایکوباکتریها: سل

۱۴- جذام

۱۵- عفونتهای قارچی

۱۶- عفونتهای پروتوزوئی و تک یاخته ای شایع (آمیب ، مالاریا ، توکسوبلازما ، تریکومونا ، ژیاودیاز ، لیشمانیا)

۱۷- عفونتهای ویروسی (آنفلوآنزا ، هریس ، هاری ، پیکورنا ویروسها شامل : پولیومیلیت ، کوکساکسی آنتر ویروسهای دیگر ، آبله - آدنوویروس هیپاتیتها و ایدز)

۱۸- عفونتهای مایکوپلاسمایی (پنومونی ، اورتریت)

۱۹- عفونتهای ریکتزیایی و تیفوس و ...

۲۰- عفونتهای گرمی شایع

ج: ارتوپدی و دستگاه حرکتی (۸ ساعت)

- ۱- معاینه مفاصل واستخوانها و بررسی بیمار از نظر ارتوپدی، معاینه نوزاد از نظر ارتوپدی
آزمایشات تشخیصی و عکسبرداری
- ۲- تعریف شکستگی، تقسیم بندی، علائم، تعریف دررفتگی، اورژانسها
- ۳- مکانیسم بهبود استخوان و تاندون و لیگامان، جوش نخوردن و دیر جوش خوردن
- ۴- شکستگی باز همراه با زخم، عوارض شکستگی ها (آمبولی، گانگرن، کزاز، استنومیلیت، ایسکمی و لکمن)
- ۵- شکستگی های استخوانهای مهم، علائم، درمان
- ۶- دررفتگی های مهم (بازو، شانه، ممره، مفصل ران)
- ۷- پارگی و دررفتگی لیگامانها (زانو، پا و ...)
- ۸- عفونتهای استخوانی و مفصلی
- ۹- ناهنجاریهای مادرزادی: در رفتگی مفصل ران، کلاب فوت، متاتارسوس و اروس، هالوس و اروس سینداکتیلی، پلی داکتیلی، ماکروداکتیلی، اشپرینگل، دررفتگی مادرزادی کشکک)
- ۱۰- نرمی استخوان، استئوپروز
- ۱۱- میوزیت، پولیومیلیت، سریرال پالزی
- ۱۲- سندروم کانال کارپ و موارد مشابه، نکروز آسپتیک
- ۱۳- بیماریهای روماتوئیدی، شلی های مفاصل در حاملگی
- ۱۴- تومورها، آمیوتاسیون و اندامهای مصنوعی

د: گوش و حلق و بینی (۶ ساعت)

- ۱- آناتومی و فیزیولوژی گوش و ادیومتری
- ۲- بیماریهای رایج و شایع گوش: گوش خارجی، پرده صماخ، اوتیٹ میانی و عوارض آن، بیماریهای گوش درونی و ناشنوایی ها، وزوز گوش، سرگیجه، آسیبهای گویایی، بیماریهای اعصاب مربوط
- ۳- آناتومی و فیزیولوژی بینی و حلق و حنجره و بیماریهای مهم بینی و حنجره شامل: سینوزیت، پولیپها، لوزه، لوزه سوم و ...
- ۴- آناتومی و فیزیولوژی پرونگواز و فایز و بیماریهای مهم آن
- ۵- مسائل مهم گوش و حلق و بینی در حاملگی و در نوزاد
ه: چشم (۶ ساعت)
- ۱- آناتومی و فیزیولوژی چشم (کره چشم، پلکها، مجاری اشکی، اعصاب و ماهیچه های کاسه چشم)، معاینه عمومی چشم، داروهای چشمی

- ۲- امراض چشمی : ملتحمه و کیسه و مجرای اشکی ، امراض قرنیه و پوششهای کره چشم و عصب چشم ، رتینیت حاملگی ، عفونتهای چشم بویژه در نوزاد
- ۳- امراض عدسی چشم و عیوب انکساری
- ۴- استرابیسم ، گلوکوم ، کاتاراکت
- ۵- اورژانسهای چشمی : ورود مواد و سموم ، پارگی ، ترموز عروقی ، خونریزی شبکیه بویژه در فشارخون ها و پراکلامپسی حاملگی
- ۶- عوارض بیماریهای عمومی بر روی چشم (دیابت ، فشارخون ، بیماریهای عفونی)
- ۷- سردرد و چشم

و : روماتولوژی (۴ ساعت)

- ۱- کلیات و مقدمات بافت همبندی و طبقه بندی بیماریهای روماتیسمی ، قیزیولوژی ، ساختمان و بیومکانیک مفاصل و مایع مفصلی ، ایمونولوژی و التهاب در بیماریهای مفصلی ، روشهای تشخیصی آزمایشگاهی ، اصول درمانی ، اصول توانبخشی
- ۲- بیماریهای دژنراتیو مفصلی ، بیماریهای التهابی و کلاژنوزها ، تب روماتیسمی ، آرتریت روماتوئید ، لوپوس اریتماتوز ، روماتیسم پرودیک ، بیماریهای متابولیک مفصلی ، عفونتهای مفصلی ، میوزیت ، واسکولیت .

بیماریهای داخلی و جراحی (کارآموزی)

کد درس : ۳۰

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : کارآموزی

پیشنیاز : نشانه شناسی و معاینات فیزیکی فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی و جراحی (۱) و (۲)

هدف :

- ۱- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات اسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زن باردار مبتلا به انواع بیماریهای داخلی و جراحی بویژه اورژانسیها و اثرات آن در بارداری و زایمان و بعد از زایمان و اثرات بارداری بر بیماری و تشخیص مشکلات و احتیاجات مادر و تصمیم مناسب در انتخاب اولویتها در اجرای کمکها و مراقبت ها .
- ۲- کاربرد یافته های علمی در ارائه خدمات بالینی به زنان بیمار باردار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی لازم در موارد لزوم.
- ۳- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای ، پایبند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین اسلامی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه و تأمین سلامت آنها.

سرفصل دروس : (۶۸ ساعت)

- ۱- گرفتن تاریخچه و انجام معاینه فیزیکی برای بیمار.
- ۲- کارآموزی بر روی تشخیص بیماریهای عمده و شایعتری که همراه حاملگی رخ میدهند و یا در مورد مادران باردار اهمیت دارند.
- ۳- تشخیص اورژانسیهای داخلی و جراحی در مادران حامله.

- این کارآموزی باید تحت نظارت مربی مامایی و پزشک متخصص داخلی و انجام شود و از انجام معاینات فیزیکی توسط دانشجو در انتهای کارآموزی امتحان بعمل آید.

بهداشت مادر و کودک و خانواده

(شامل مسائل جمعیتی ، مامایی جامعه ، بهداشت روانی ، تنظیم خانواده ، مدیریت و آموزش بهداشت ، گروههای آسیب پذیر و توان بخشی)

کد درس : ۳۱

مداد واحد : ۴

تیم واحد : نظری

پیشنیاز : نوزادان ، کودکان ، بارداری و زایمان و اصول خدمات بهداشتی جامعه ، تغذیه درمانی .

هدف :

- ۱- کاربرد یافته های علمی در مورد بهداشت قبل از ازدواج ، بهداشت نسل ، دوران بارداری ، حین زایمان ، بعد از زایمان ، تنظیم خانواده ، بهداشت نوزاد ، کودک ، سالم و آسیب پذیر در ارائه خدمات بهداشتی در جهت کمک به تأمین بهداشت و سلامت جسمی ، روانی ، اجتماعی مادر و کودک ، خانواده و جامعه .
- ۲- تشخیص چگونگی رشد و تکامل نوزاد ، کودک و پایش آن و کمک به کودکان دچار اختلال رشد و تغذیه .
- ۳- آگاهی و مهارت لازم برای معاینه نوزادان ، کودکان ، مادران و توان توجیه فلسفه و نقش این معاینات در تشخیص و تفهیم اهمیت این معاینات به رده های پائین تر ، مادران و خانواده .
- ۴- شناخت مادران ، نوزادان و کودکان نیازمند به مراقبت های ویژه و ارجاع آنها به مراکز درمانی ذریبط و پیگیری این موارد .
- ۵- کسب اطلاعات کامل در زمینه تازه هایی از بهداشت و تنظیم خانواده مهارت در اجرای و تجویز روشهای مختلف علمی در برنامه ریزی و اجرای روشهای مختلف پیگیری از حاملگی ناخوانسته .
- ۶- آشنایی با امور جمعیتی و شاخص های بهداشتی مربوطه .
- ۷- انجام مشاوره با زنان و مادران باردار و شوهر دار و خانواده در زمینه های ازدواج ، آمادگی برای پدر و مادر شدن ، بهداشت دوران بارداری ، دوران زایمان و بعد از آن ، تنظیم خانواده ، بهداشت و تغذیه کودک ، آمادگی برای دوران یائسگی .
- ۸- تشخیص نیازها و اولویتهای ، برنامه ریزی بر اساس فرآیند آموزش بهداشت ، مدیریت ، گرداندگی و اجراء و پیگیری برنامه های بهداشتی بصورت انفرادی یا گروهی بمنظور آموزش بنادر و افراد خانواده و جامعه .
- ۹- آشنایی با مامایی جامعه نگر و ارزیابی جامعه و کشف مشکلات سیستم بهداشتی و جامعه و حل آن ، برقراری ارتباط صحیح با همکاران تیم بهداشتی و کارگروهی و ارتباط با مردم .

سرفصل دروس: (۶۸ ساعت)

۱- مقدمه (۲ ساعت)

- PHC و MHC و نقش آنها در سلامت خانواده ، جامعه و رشد و توسعه
- سیاستهای جهانی و کشوری در PHC و MHC
- نقش ماما در PHC و MHC
- اصول و دامنه بهداشت مادر و کودک و خانواده و تاثیر اقتصادی ، اجتماعی ، برنامه های بهداشت مادر و کودک و خانواده ، چگونگی و فلسفه خدمات بهداشت مادر و کودک و خانواده و طرق مختلف ، ارائه خدمات آن در ایران و جهان ، سازمان مناسب و راه بهتر ارائه این خدمات در ایران

۲- بهداشت و سلامت مادری و دوران بارداری (۱۲ ساعت)

- اهمیت بهداشت قبل از ازدواج و دوران بلوغ ، معاینات بهداشتی و پزشکی لازم ، بهداشت مقاربت و زمان لقاح
- بهداشت جسمی زن باردار (بهداشت پوست ، پستان ، دستگاه گوارش ، گردش خون ، قلب و تنفس ، ادراری ، تناسلی ، تغذیه سالم در دوره های مختلف زندگی همراه با آموزش های لازم .
- بهداشت روانی زن باردار تغییرات روحی ، وحشت از زایمان و علل و رفع آن ، سایر مسائل خانوادگی)
- کلیات بهداشت و مراقبت های حین زایمان و مسائل خاص آن
- بهداشت اجتماعی زن باردار (دوری از فرزندان و خانواده ، مشکل تامین اقتصادی ، مشاغل سخت و محیط های آلوده ، بارداری ناخواسته و سایر عوامل محیطی)
- بهداشت زن در دوران بعد از زایمان و شیردهی و آموزش های لازم بمادران (تغذیه ، پوست و پستان ، ترشحات ، دستگاه تناسلی ، حرکات ، ورزش ها و تمرینات بدنی ، تغییرات وزن و غیره)

۳- آموزش بيمادر در جهت تامین بهداشت نوزاد و کودک

- بهداشت و سلامت روانی زن ، مادر باردار ، مادر شيرده ، مادر دچار مشکل (مالی ، اجتماعی ، شغلی ، خانوادگی شامل شوهر و فرزندان و ...)
- ۳- بهداشت نوزاد و کودک : (۱۲ ساعت)

الف : بهداشت جسمی نوزاد و کودک ، تغذیه از شیرمادر ، چگونگی برنامه تغذیه از شیرهای غیر مادر ، غذاهای کمکی ، از شیر گرفتن ، بهداشت گوارش (دندان درآوردن ، دل درد و نفخ ، استفراغ و سایر ناراحتیهای گوارش در نوزاد و کودک ، طرز برخورد با اسهال و یبوست ، خواب و استراحت ، بعضی از بیماریهای معمول در دوران نوزادی و کودکی و انواع پیشگیری و درمان و مراجعه به پزشک جهت معاینات دوره ای)

رشد و تکامل (از تولد تا نوجوانی) شامل نوزادی، شیرخوارگی، نوپایی، خردسالی، نوباوگی و نوجوانی و تشخیص روند رشد و تکامل، یادگیری الگوی رشد نوزاد و کودکان و رابطه آن با تغذیه، تنظیم و تفسیر منحنی رشد و تشخیص و اختلال در رشد و تکامل و چگونگی درمان آن - تغذیه نوزادان و کودکان در سنین مختلف تا نوجوانی ..

- واکنش‌های

ب: بهداشت اجتماعی کودک: نزدیکی با مادر و سایر اعضای خانواده، اهمیت نوازش و تربیت، تنبیه و پاداش، برنامه روزانه زندگی کودک و تاثیر آن بر سلامت روان او و تامین سلامت روانی کودک.

ج: بهداشت اجتماعی کودک: روابط با افراد خانواده و همبازیها، کودکانستان و مهد کودک، بازی و تاثیر آن بر سلامت جسمی روانی و اجتماعی کودک، قبول کودک بعنوان یک فرد و رفتار متناسب با او.

- بهداشت محیط کودک (اطاق خواب، محل بازی و سکونت، آب، دفع حشرات، دفع زباله).

- معاینات دوره ای نوزاد و کودک (توجه از دهان و دندان، بینایی و شنوایی و رشد طبیعی).

- ایمنی و مصونیت از بیماریها.

- بهداشت دوران قبل از مدرسه

- بهداشت دوران سنین مدرسه و بهداشت مدارس

۴-بهداشت و تنظیم خانواده و امور جمعیتی: (۱۲ ساعت)

الف: امور جمعیتی:

- کلیات اکولوژی انسانی (تعریف، قلمرو مطالعات و مسائل مطروحه در اکولوژی انسانی، محیط، زیست انسانی)

- محیط اجتماعی انسان (تعریف جامعه، اجتماع و جمعیت یا تاکید بر اهمیت و نقش خانواده و خانوار در بافت و ساخت اجتماعی)

- کلیات جمعیت‌شناسی (جمعیت و ساختار جمعیت، روند تغییر و اثرات آن بر رشد و توسعه اجتماعی اقتصادی و فرهنگی)

- سیاست‌های جمعیتی و تنظیم خانواده

ب: بهداشت تنظیم خانواده:

- تعریف بهداشت تنظیم خانواده، اثرات روانی و اجتماعی، پیشگیری از حاملگی در زن و خانواده.

- اهداف برنامه‌های تنظیم خانواده، بالا بردن سطح بهداشت و حفظ سلامت افراد خانواده، مرگ و میر مادران، نوزادان و کودکان و شاخصهای دیگر

- راهنمایی‌های لازم قبل و بعد از ازدواج، رابطه بعد خانواده با سلامت افراد آن

- بهداشت و تنظیم خانواده از نظر ادیان رسمی با تاکید بر نظرات اسلام در مورد خانواده، تاریخچه، پیشگیری از بارداری.

انواع روشهای مختلف پیشگیری:

- بهداشت و تنظیم خانواده و جوانب اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، مذهبی، روانی و عاطفی آن
- نقش مراکز بهداشتی و درمانی در برنامه بهداشت و تنظیم خانواده و اهمیت آموزش در این زمینه و جایگاه نقش ماما در این قسمت
- نحوه برقراری ارتباط با زن و خانواده و عواملی که باعث میگردند که افراد روش های مختلف پیشگیری را بهتر بپذیرند.
- انواع روشهای مختلف پیشگیری، اندیکاسیون و کنتراندیکاسیون، مکانیسم اثر و عوارض اجتماعی استفاده از این روش ها با تاکید بر روشهای رایج (ریتمیک و تقویمی، منقطع، قرص های خوراکی و تزریقی وسایل داخل رحمی، نورپلنت، روشهای پیشگیری در مردان، انواع استریلیتی یا عقیم کردن و روشهای جراحی).
- تازه های روش های مختلف پیشگیری از حاملگی (روش عادی جراحی و غیر جراحی)
- ۵- آموزش بهداشت و مدیریت سیستم های بهداشتی (۶ ساعت)
- مروری بر اهداف، فلسفه، مبانی و اصول آموزش بهداشت و انواع روش ها و فرآیند آن.
- فرآیند آموزش بهداشت برای اجرای یک برنامه آموزش بهداشت جهت زنان باردار در مورد مراقبت های دوران بارداری، اجرای برنامه بصورت انفرادی یا گروهی (در منزل و یا در مراکز بهداشتی)
- فرآیند آموزش به یک مادر مثل مراقبت از نوزاد و شیرخوار (نحوه برقراری ارتباط صحیح با مادر به نحوه جمع آوری اطلاعات، تشخیص نیازها و اولویت، تصمیم گیری در مورد نحوه بکاربردن روشهای آموزش صحیح، تمرین عملی توسط مادر، ارزشیابی)
- فرآیند آموزش، به خانواده و جامعه و برنامه ریزی یک نمونه برنامه برای خانواده یا جامعه مثل فوق
- نحوه مدیریت و گرداندگی برنامه های بهداشتی
- نقش مدیریت بر برنامه ریزی و اجرای برنامه های بهداشتی
- ارزشیابی و پیگیری برنامه های بهداشتی
- ۶- مشاوره و نقش ماما بعنوان مشاور (۸ ساعت)
- مختصر و مقدمه ای از ارتباطات با افراد در جامعه و نحوه و انواع آن
- مشاوره: تعریف، انواع، مراحل و کیفیت، تاثیر و نقش آن در برقراری ارتباط و آموزش بهداشتی
- انواع مشاوره: بهداشتی و درمانی
- نقش ماما بعنوان مشاور و انواع مشاوره توسط ماما
- فرآیند مشاوره ماما در موارد زیر (با زن و شوهر و خانواده)
- مشاوره ازدواج
- مشاوره بلوغ و مسائل نوجوانی

- مشاوره برای آماده کردن افراد برای پدر و مادر شدن
- مشاوره در دوران بارداری و مسائل آن
- مشاوره در بعد از زایمان و مسائل آن
- مشاوره جهت آماده کردن برای یانگی و مسائل بعد از آن
- مشاوره در نازائی و کمک و آمادگی برای زن و شوهر و خانواده
- مشاوره ژنتیک
- مشاوره با مادر و خانواده ای و خانواده ای که دارای فرزند معلول و عقب مانده و ... است
- ۷- بهداشت گروههای آسیب پذیر و توانبخشی (۴ ساعت)
  - تعریف و تقسیم بندی گروههای آسیب پذیر
  - نقش ماما بعنوان مشاور و آموزش دهنده به مادر خانواده در مورد گروههای آسیب پذیر
  - بهداشت گروههای آسیب پذیر شامل:
  - بهداشت مادران ، نوزادان و کودکان (که در عنوان ۱ و ۲ این درس آورده شده است لازم به تکرار نیست
  - بهداشت سالمندان ، (روحی و جسمی و تغذیه ای)
  - بهداشت معلولین و عقب افتاده هاو توان بخشی و انواع آن
  - بهداشت روانی در افراد دچار مشکل روحی و روانی
- ۸- مامایی جامعه نگر و ارزیابی جامعه (به شکل کارگاه آموزشی که کار عملی آن در واحد کارآموزی در عرصه ارائه خواهد شد) (۱۲ ساعت)
  - تعریف آموزش پزشکی و مامایی جامعه نگر ، ارکان ، کیفیت ، اهداف و فواید آن
  - اهداف جهانی و - کشوری
  - اصول بازدید از جامعه و قیلد (بیمارستان و شبکه بهداشت و منازل) و غیره
  - ارزیابی مشکلات قیلد و جامعه و فرآیند مشکل یابی و اولویت بندی مشکلات شامل:
  - چگونگی گرفتن شرح حال ، فلسفه ، اقدامات برای تهیه ، تنظیم و بررسی مشکلات جامعه و قیلد ،
  - پرونده های بهداشتی زنان ، مادران ، کودکان با توجه به نیاز حقیقی مراجعه کنندگان در حال سلامت و حسب بیماریهای مختلف و با مسائل بهداشتی مختلف آنان
  - چگونگی طراحی طرح تحقیقی برای بررسی مشکل و یا ارائه راه حل برای مشکل
  - فرآیند طراحی طرح تحقیقی در حدود یک مشکل مشاهده شده درمادران یا کودکان در قیلد و ارائه گزارش و یک طرح کتبی (اجرای یک طرح و ارائه گزارش نهایی آن در واحدهای کارآموزی در عرصه انجام می شود.)
  - چگونگی ارزشیابی و پیگیری خدمات بهداشت مادر و کودک و خانواده

بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۳۲

نوع واحد : کارآموزی

پیشنیاز : بهداشت مادر و کودک و خانواده

هدف :

- ۱- کسب مهارت در انجام مراقبتها و معاینات مادران
- ۲- کسب مهارت در انجام مراقبتها و معاینات کودکان
- ۳- کسب مهارت در انجام آموزش بهداشت به مادر (آموزش فردی) ، به گروه مادران و یا زنان (آموزش گروهی) ، به خانواده و به جامعه .
- ۴- کسب مهارت در برقراری ارتباط صحیح با افراد و همکاران و کارگران باتیم بهداشتی
- ۵- کسب مهارت در انجام انواع مختلف مشاوره با مادران و خانواده
- ۶- کسب مهارت در ارائه راهنمایی و کمک به مادران و خانواده و گروههای آسیب پذیر در موارد لزوم

سرفصل درس : (۱۳۶ ساعت)

این کارآموزی در فیلد (مراکز بهداشتی) تحت نظر مربی یا مدرس مامایی برگزار می گردد.

- ۱- تجویز روشهای مختلف تنظیم خانواده و گذردادن IUD حداقل به میزان ۱۰ مورد برای هر دانشجوی
  - ۲- انجام کلیه مراقبتهای دوران بارداری، بعد از زایمان شامل کلیه معاینات لازم
  - ۳- انجام کلیه مراقبتهای کودک شامل معاینات لازم و پایش رشد و تغذیه کودک و واکسیناسیون و تشخیص و اقدامات و بگیری در موارد پر خطر
  - ۴- انجام مشاوره در موارد مختلف ازدواج ، تنظیم خانواده ، دوران بارداری ، مسائل یائسگی ، آمادگی برای پدر و مادر شدن و مشاوره ژنتیک ، ۰۰۰ توسط دانشجو حداقل ۲ بار در هر مورد
  - ۵- اجرای چند مورد برنامه آموزشی توسط دانشجو برای یک مادر ، برای گروهی از مادران باردار و نیز تهیه و تدوین یک برنامه آموزشی برای خانواده و یا جامعه .
  - ۶- برقراری ارتباط مناسب با دیگر همکاران تیم بهداشتی و کارکردن بصورت تیم
- توجه : بررسی و ارزیابی مشکلات فیلد و جامعه و سیستم مدیریتی ارائه خدمات بهداشتی و اجرای یک طرح تحقیقی در مورد مشکلات مادران با کودکان توسط دانشجویان در واحد کارآموزی در عرصه انجام می شود.

تغذیه درمانی مادر و کودک

کد درس : ۳۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تغذیه با تأکید بر تغذیه مادران در دوران بارداری و شیردهی و بیماریهای داخلی و جراحی و عفونی

هدف :

- ۱- آشنائی با انواع رژیمهای غذایی در پیشگیری و درمان بیماریها .
- ۲- پی بردن به اختلالات تغذیه ای برای بیماری های خاص بویژه زنان در دوران بارداری و شیردهی .
- ۳- آموزش تغذیه صحیح در جهت پیگیری و درمان سوء تغذیه در مادر و کودک .

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- ۱- نقش کلی رژیمهای غذایی در پیشگیری و درمان بیماریهای تغذیه‌ای و غیر تغذیه‌ای .
- ۲- اصول تنظیم رژیمهای غذایی و درمانی .
- ۳- بررسی وارزیابی وضع تغذیه نوزادان ، مادران ردیابی علائم کلینیکی ناشی از عدم تغذیه صحیح در مادر و نوزاد .
- ۴- طبقه بندی رژیم عادی بیمارستانی و رژیمهای درمانی .
- ۵- مروری بر استفاده از جدول مواد غذایی و صورت جانشینهای غذایی .
- ۶- ارتباط متقابل غذا و دارو .
- ۷- تغذیه و عفونت - تغذیه و اسهال
- ۸- تغذیه نوزادان نارس .
- ۹- تغذیه زنان باردار و حامله در بیماریهای و شرایط ویژه :
  - جراحی
  - چاقی
  - فشارخون
  - دیابت قندی
  - کم خونی
  - بیماریهای قلب و عروق
  - بیماریهای کلیوی
  - مسمومیت‌های حاملگی
  - بیماریهای متابولیک و غیره .

روانپزشکی در مامایی

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف کلی:

کد درس: ۳۴

- ۱- آشنایی با بهداشت و رشد روانی دوران کودکی، بلوغ، نوجوانی و مسائل مربوط به زندگی زنانی و خانوادگی.
- ۲- شناخت از حالات روانی زن در جریان بلوغ، ازدواج، دوران بارداری زایمان و شیردهی و توان تشخیصی اختلالات و بیماریهای روانی این دوران بمنظور پیشگیری و انجام مراقبت های لازم با توجه به خصوصیات فرهنگی و مذهبی و قومی زن ایرانی و با تأکید بر ویژگی های زن از دیدگاه اسلام.

سرفصل دروس: (۱۷ ساعت)

- تعریف روانپزشکی
- رشد و تکامل روانی بطور کلی، علل اختلالات روانی، علل عمده بیماریهای روانی و روابط مسائل جنسی با بیماریهای روانی، مسائل مختلف روانی در دوران های مختلف زندگی.
- اختلالات روانی جنسی (سردمزاجی، واژینیسم و ...)
- مسائل روانی دوران بارداری (ویار شدید، تغییرات احساسی و ...)
- مسائل روانی دوران بعداز زایمان (پسیکوز، افسردگی پس از زایمان و ...)
- مسائل روانی دوران شیردهی و پس از سقط جنین (پسیکوز، افسردگی)
- تأثیر مذاهب الهی در آرامش روان انسان

رادیولوژی ، سونولوژی و الکتروولوژی در مامایی و زنان

کد درس : ۳۵

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : بارداری و زایمان بیماریهای زنان

هدف : آشنایی دانشجو با اصول و قوانین فیزیکی و بیوفیزیکی و کاربرد آن در موارد تشخیص و درمانی پزشکی و مامایی و کسب مهارتهای لازم در چگونگی کاربرد دستگاهها و تجهیزات در زمینه تشخیصها و درمانها در مامایی و زنان.

سرفصل دروس :

۱- تئوری ۱۷ ساعت (می تواند با نظر استاد در هر قسمت نیم ساعت از درس تئوری به ۱ ساعت کار عملی تبدیل شود)

الف - پزشکی هسته ای (۴ ساعت) :

- ساختمان اتم و انرژی هسته ، رادیو اکتیویته و خواص آن (پرتوهای یونساز) اثرات بیولوژیک ، رادیو اکتیویته طبیعی ، نوترونها و رادیواکتیویته مصنوعی ، تشخیص و سنجش رادیواکتیویته ، مولکولهای نشاندار و موارد استعمال پزشکی آن ، موارد استعمال رادیو ایزوتوپها در تشخیص و درمان بویژه در مامایی و زنان ،

ب - مبانی فیزیکی رادیولوژی و رادیوتراپی (۴ ساعت) :

ماهیت و خواص اشعه ایکس ، مولدهای اشعه ایکس ، جذب ، اندازه گیری اشعه ایکس اصول فیزیکی پرتو تشخیصی و پرتودرمانی ، تعریف و هدف رادیو تراپی در مامایی و زنان ، رادیولوژی ، حفاظت (اشعه ایکس ، پرتوها) بویژه در مادر و جنین .

ج - امواج ماوراء صوتی و مصارف پزشکی آن (۴ ساعت) :

تولید و خواص امواج ماوراء صوتی ، خواص شیمیایی و بیولوژیک امواج ماوراء صوتی روشهای مختلف تصویرگیری کاربرد امواج ماوراء صوتی در پزشکی مامایی ، داپلر اولتر اسوندو و لوسیمتری در مامایی

د - مصارف جریانهای پرفرکانس در پزشکی (۴ ساعت) :

- تولید و خواص جریانهای پرفرکانس

- خواص فیزیولوژیک و موارد استعمال جریانهای پرفرکانس در پزشکی بویژه در مامایی و زنان جراحی الکتریکی ، حرارت درمانی ، رفع درد.
- اثرات سوء جریان الکتریسته بر بدن و راههای حفاظت
- ه - مختصری از اثر سرما توسط گاز NO_2 و مختصری از لیزر و کاربرد آن در پزشکی و مامایی و زنان (اساعت)
- توجه از درس فقط باید توسط متخصصین فیزیک پزشکی تدریس شود.

اصول مدیریت و کاربردهای آن در مامایی

کد درس : ۳۶

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : در ترم شش ارائه گردد.

هدف :

- ۱- آشنایی با اصول و چگونگی فرآیند مدیریت .
- ۲- کسب مهارت لازم و کاربرد این اصول در اداره آموزش و خدمات مامایی و استفاده از مراحل مختلف تصمیم گیری در جهت رفع مشکلات موجود در مامایی.

سرفصل دروس :

الف : نظری (۳۴ ساعت)

- بایه اصول مدیریت کلاسیک ، مدیریت جدید ، مدیریت رفتاری ، اهداف و مراحل ، مدیریت (طرح و برنامه ریزی سازماندهی ، پرسنل ، رهبری سرپرستی ، هماهنگی بودجه بندی ، تصمیم گیری ، ارتباط ، کنترل ، نظارت ، ارزشیابی و گزارش ویژه) .
- سرپرستی و مدیریت با توجه به نقشهای نظارت ، رهبری ، تعریف رهبر ، انواع رهبر ، شرایط یک مدیر (اخلاقی ، شخصیتی ، علمی ، لیاقت ، کارایی ، تعهد و مسئولیت ....) رهبری و قدرت اجتماعی ، روابط رهبر و پیروان ، نقشهای رهبری .
  - انگیزه ، عوامل اصلی انگیزه ، تشخیص و ایجاد انگیزه .
  - اصول و مراحل تصمیم گیری ، فرآیند حل مشکلات ، قدرت و تفویض اختیار .
  - برنامه ریزی با توجه به نیاز مادران و نوزادان و بیماران ، کارکنان واحد مربوطه ، آموزش حین خدمت (کوتاه و طولی المدت) نظارت بر آموزش .
  - اصول ارزشیابی در آموزش و خدمات مامایی .
  - تقسیمات بیمارستانی و سازمان تشکیلات مراکز بهداشتی ، درمانی و تشکیلات خدمات بهداشتی درمانی ، آموزشی مامایی در سطوح مختلف ، نقش مدیریت در ارائه خدمات و آموزش مامایی ، اداره امور زایشگاهها و بخشهای زنان و زایمان .
  - قوانین و مقررات بهداشتی درمانی (مقررات استخدامی کارکنان ، شرح وظایف قوانین بیمارستانی ، مدیریت خدمات مامایی و مسئولیتهای آموزشی با توجه به اهداف آموزش خدمات مامایی .

بی حسی و بیهوشی و احیاء در مامایی

تعداد واحد: ۱

کد درس: ۳۷

نوع واحد: نظری - عملی
پیشنیاز: بارداری و زایمان

هدف:

- ۱- آشنایی با روشهای مختلف بیحسی های موضعی و بیهوشی عمومی در مامایی و زنان.
- ۲- آگاهی از خطرات احتمالی استفاده از داروهای مختلف بیحسی و بیهوشی در مادر و جنین، پیشگیری و مراقبتهای لازم.

سرفصل دروس: (۱۹ ساعت)

الف: نظری (۱۵ ساعت)

- بیحسی های موضعی: مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی با تأکید بر اعصاب حسی و حرکتی آن.
- انواع بیحسی های موضعی: سطحی، مخاطی، نخاعی، اپیدورال، پاراسرویکال، پودنتال بلاک از طریق وژینال و یا پرینه آل مسمومیت های لوکال آنالجزی و خطرات احتمالی استفاده از داروهای بیحسی (شوک آنوکسیا) درمان و مراقبتهای مربوطه.
- شناخت ساختمان تشریحی دستگاه تنفسی و فیزیولوژی آن، تعریف آستزی و آنالجزی (بیحسی و بیهوشی)
- بیهوشی عمومی چیست و خطرات احتمالی استفاده از داروهای مختلف در مادر و جنین زچیر جنین.
- شناخت داروهای بیهوشی دهنده و مکانیسم اثر آن، گازها (اکسیژن، هلیوم، کربن دی اکسید)، مصرف گاز در اطاق عمل و خطرات ناشی از آن و احتیاطات لازم، شناخت وسایل و دستگاههای بیهوشی مراقبتهای ویژه بیمار قبل از بیهوشی (بری مدیکشن و داروهای مصرفی).
- مراحل بیهوشی عمومی، مراقبتهای لازم حین بیهوشی و بعد از آن در اطاق ریکاوری.
- خطرات بیهوشی و
- انتخاب نوع بیهوشی در موارد مختلف انتخاب بیهوشی در سزارین و اعمال جراحی در بارداری و زایمان.
- اکسیژن تراپی جنین در هنگام سزارین، تجدید حیات نوزاد.

- احیاء در نوزاد و بزرگسال .

ب : عملی (۴ ساعت)

قسمت عملی در این درس شامل انجام احیاء در مادر و نوزاد بر روی مولاژ توسط استاد مربوطه ارائه می گردد.

بیماریهای زنان و ناباروری

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۳۸

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : بارداری زایمان ، نشانه شناسی و معاینات فیزیکی

هدف :

- ۱- تشخیص حالات زن در هنگام سلامت و بیماری بویژه ضایعات و ناهنجاریها و بیماریهای اجرای مراقبتهای مربوطه (جسمانی ، روانی ، اجتماعی) .
- ۲- شناخت کامل علل بیماریهای شایع دستگاه تولید مثل در زنان و روشهای مختلف پیشگیری ، تشخیص علائم و مداوای آن .
- ۳- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرقه ای و پای بند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین شرعی در هنگام ارائه خدمات .

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

- مروری بر ساختمان دستگاه تناسلی زن (داخلی و خارجی) .
- معاینه بیمار ، آزمایشات ژنیکولوژی ، روشهای تشخیص (نمونه برداری و رادیوگرافی) .
- مروری بر بلوغ ، قاعدگی و ارتباط آن با غدد داخلی بلوغ زودرس و دیررس ، یائسگی و دوره قبل از یائسگی .
- بیماریهای فرج ، مهبل (علل ، علائم ، درمان ، مراقبتهای مربوط و روشهای پیشگیری) لکوره قارچها و عفونتها .
- بیماریهای دهانه زهدان (سروسیسیت ، پولیپ ها ، تومورهای خوش خیم و بدخیم ، مطالعه سلول شناسی ، ناهنجاریهای مادرزادی و کچ راهیها) .
- بیماریهای زهدان (علل علائم ، درمان ، مراقبتها و روشهای پیشگیری) .
- تومورهای خوش خیم و بدخیم ، سیستوسل ، رکتوسل .
- بیماریهای لوله‌ای زهدان ، عفونت ها ، ناهنجاری و تومورها .
- بیماریهای تخمدان ، تومورها (خوش خیم و بدخیم) سندرم پلی سیستیک تخمدان ، کیستها .
- آزمایشات بمنظور پی بردن به انجام عمل تخمک گذاری (هیستروسالپینگوگرافی ، هیستروگرافی اولترا سونوگرافی ، لاپاراسکوپي ...) .
- تراجینی های دستگاه ادراری ، بی اختیاری ادرار ، فیستول های وزیکوواژینال ، رکتوواژینال .

- خونریزیهای غیر طبیعی رحم ، اختلالات قاعدگی ، آمنوره ، دیسمنوره و غیره ....
- اختلالات کروموزومی سندرمهای مختلف (کلاین فیلتر ، ترنر ، هرمافرودیسیم) .
- ترشحات دستگاه تناسلی زن ، عفونتها ...
- سل دستگاه تناسلی .
- بیماریهای پستان : تومورها ، کیستها.
- آندرمیتویوز

نازائی :

- بررسی علل نازائی در مرد و زن
- عوامل مشترک نازائی در سرده وزن (مسائل جنسی ، قدرت باروری ضعیف ، ناسازگاری ایمنولوژی) .
- آزمایشات لازم جهت تشخیص علل نازائی .
- عوامل نازائی در زن و عامل سرویکال ، رحمی ، لوله‌ای ، تخمدانی ، آندومترئوس ، عوامل فوق کلیوی ، عوامل مربوط به غدد تیروئید و بررسی وضع غدد داخلی ، عوامل هورمونی در نازائی .

اختلال عمل جنسی و آموزش و مشاوره آن

کد درس : ۳۹

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : بیماری زنان

هدف : آشنائی یا اختلالات عمل جنسی

آشنائی با تشخیص این موارد

آشنائی با نحوه آموزش و مشاوره بیماران دارای مشکل

سرفصل دروس : (۱۷ ساعت)

- مقدمه ای بر Sexology
- Sexology نرمال
- Sexology از دیدگاه فیزیولوژی و روانشناسی
- Sexology در کودکی و محیط خانوادگی
- Sexology در نوجوانی
- Sexology در خانمهای باردار
- Sexology در سنین بالا
- Sexology و بیماریهای ارگانیک
- اختلالات عمل جنسی (Sexual dysfunction)

کارآموزی بیماریهای زنان

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۴۰

نوع واحد : کارآموزی

پیشنیاز : بیماریهای زنان و نایابوری

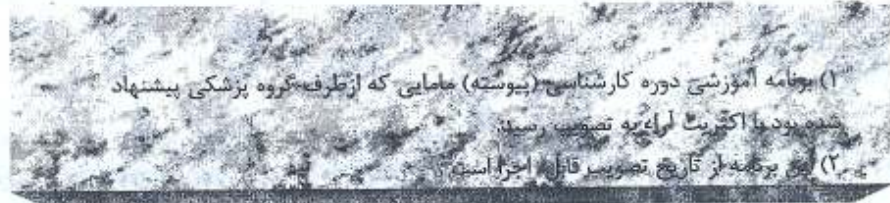
هدف :

آموزش و انجام معاینات بالینی ، تشخیص و مداوای بیماریهای زنان ، کسب توانائی و شناخت در زمینه نقش ماما بعنوان مشاور و آموزش دهنده در موارد نایابوری .
تشخیص مسئولیتهای خود با توجه به رعایت اصول اخلاقی و موازین شرعی در زمینه ارائه خدمات بالینی .

سرفصل دروس : (۱۳۶)

- ۱- مشاهده و انجام گرفتن شرح حال و معاینات بالینی در بیماریهای زنان زیر نظر استاد مربوطه در درمانگاههای زنان .
- ۲- انجام مشاوره و آموزش در موارد بیماری زنان و خصوصاً نازائی با زو جین .
- ۳- مشاهده اعمال جراحی زنان در اطاق عمل زنان و مامایی .
- ۴- توانایی تشخیص و درمان عفونتهای دهانه رحم و واژن و نسخه نویسی .
- ۵- درخواست آزمایشات لازم .

رای صادره سیدو سی و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ
۱۳۷۶/۱/۱۷ در خصوص برنامه آموزشی کارشناسی (پیوسته) مامایی

رای صادره سیدو سی و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۷۶/۱/۱۷ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی (پیوسته) مامایی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمدرضا هاشمی گلپایگانی
وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است .

دکتر فریدون نوحی
سرپرست گروه پزشکی

رونوشت : به معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی جهت اجرا ابلاغ می شود.

دکتر سیدمحمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

اصول خدمات بهداشتی جامعه و آموزش بهداشت

کد درس : ۰۸

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی با اصول بهداشت ، بهداشت در اسلام و نظام خدمات بهداشتی در ایران ، بهداشت فردی و اجتماعی ، رابطه بهداشت با سلامت و سعادت و توسعه اجتماع.
آشنایی با بهداشت جامعه نگر ، مامایی جامعه نگر و نقش ماما در این امر.
آشنایی با PHC و MCH و نقش ماما در آنها
آشنایی با آموزش بهداشت و نقش ماما بعنوان آموزش دهنده به مادران ، خانواده و جامعه

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

- تعریف بهداشت ، نقش بهداشت و تندرستی در اسلام ، طیف سلامت و بیماری ، تعریف بیماری و تقسیم بندی عوامل بیماریزا ، انواع پیشگیری.
- انواع مفاهیم بهداشت عمومی ، فردی ، بهداشت جامعه نگر ، نقش ماما در بهداشت جامعه نگر.
- نظامهای عرضه خدمات بهداشتی جهان و ایران و سازمانهای بین المللی
- وضع موجود و مسایل بهداشتی درمانی ایران و کلیات امور جمعیت
- شاخصهای مهم و علمی اندازه گیری سلامت جامعه ، چگونگی تعیین نیاز
- نقش PHC در سلامت جامعه اصول PHC و فلسفه آن ، اجزاء PHC - MCH و نقش ماما در

آن .

- اهداف بهداشتی جهانی و سازمان جهانی بهداشت
- آموزش بهداشت (فلسفه ، روشها ، فردی گروهی مستقیم و غیر مستقیم) و تاثیر آن بر برنامه‌های مختلف بهداشتی و مشارکت مردم .
- ارزیابی جامعه Community assessment
- ماما بعنوان آموزش دهنده به مادران ، خانواده ، جامعه .
- بهداشت محیط (آب سالم ، بهسازی آب و بیماریهای ناشی از آن ، غذای سالم ، بهسازی تولید و توزیع و مصرف و بیماریهای منتقله بوسیله مواد غذایی ، هوای سالم ، آلودگی هوا و بیماریهای ناشی از آن)

- بهداشت مشاغل بویژه مشاغلی که زنان در آن مشغول کارند نظیر مزارع ، کارخانه ها و محیط‌های آلوده و مواد مضر و سموم و ...)